

Digitized by the Internet Archive
in 2025

EXERCITIA

SPIRITVALIA.

EXERCITIA

SPIRITVALIA.

M. D. XLVIII.

33764

LECTORI

Inter magni pretii volumina Bibliothecæ Collegii Salvatoris, in urbe bonaerensi, exemplar quoddam editionis principis 1548 Exercitiorum Spiritualium Sancti Ignatii integrum et statu perfectum diligenter servatur; talis voluminis pretium et insolentia omnino patet.

Agitur, enim, de rarissimo libro, ideo potissimum quia tunc temporis satis pauci editi sunt, ita ut iure meruerit appellari "editio privata". Qui autem "Monumenta historica" edunt, cum anno 1919, bibliographiam Exercitiorum in lucem promerent, tantum illud quod in collegio Jesuitico enghieniano invenitur, cognoscebant atque etiam iuxta exemplar hoc Pater Carolus Sommervogel, Parisiis phototypicam editionem condidit.

Exemplar vero in collegio Salvatoris servatum æque perfectum est ac illud quod est in collegio Enghieniano. Sed tamen quia illud manu adnotatum est hispane a patre qui tunc fuit secretarius S. J., ideo argentiniense exemplar enghieniensi multum præstat:

este volumen da el
pe. mio ignatio p. el p^c.
Brandó † Polanco †

Hoc volumen dat Pater meus Ignatius
Patri Brandó. *Polanco.*

Iuxta verbum "P. Brandó" invenitur litura quam frustra conati sumus interpretari, imo ne radii quidem ad hoc sæpe utiles aliquid detegere potuerunt.

Alia est nota manu scripta, ad calcem Bullae Pauli III, quæ sic se habet: *Gabriel Vignodus Archivii Romani annuus scriptor.*

Hæc prima libri Exercitiorum Spiritualium editio, optimæ latinitatis (prima enim hispane anno 1615 edita fuit) est plerumque accurata, etsi indice caret. Si vero exemplar quod hodie edimus, cum illo quo Pater Sommervogel ad editionem phototypicam peragendam est usus, conferamus, aliquas inveniemus dissimilitudines quæ, abs dubio, dum componeretur et opus prelo mandaretur, irruerunt.

Hic autem eventus, iure merito, valorem ut ita dicam intrinsecum istius editionis augeat, præter illas singulares notas extrinsecas de quibus modo diximus.

Cum ergo huiusmodi sint notæ quas habet exemplar quod ad bibliothecam Collegii Salvatoris pertinet et cum in præsentiarum rarissima sint exemplaria quæ in manibus haberi possint illius nuper nominatæ editionis phototypicæ, Parisiis editæ, sumptibus Lethielleux editoris, nobis oportunum visum est hanc novam editionem studiosis offerre ut aliquo digniore modo, quadringentesimum annum ab eius prima editione celebraremus: 1548-1948.

PHILIPPUS LÉRIDA, S. J.

Bonis Auris - 1947.

TO THE READER

One of the rarest and most valuable books that are to be seen in the Library of the Colegio del Salvador, at Buenos Aires, is a well preserved and complete copy of the first edition of the *Exercitia Spiritualia* of Saint Ignatius de Loyola, published in 1548.

This book is very rare, because the first edition was practically a private one, not intended to be openly sold. As a matter of fact, very few copies are known. Even the editors of *Monumenta Historica*, when they set to work up a complete list of the different editions, knew only one copy of the 1548 edition, the copy that was then (1919) at the Enghien College, Belgium. When Father Charles Sommervogel decided to publish, as he published in 1910, a facsimilar edition, he could not get any other copy than the said belgian one.

The Buenos Aires copy is as good and complete as that one, but besides it has two manuscript notes. One belongs to the keeper of the Vatican Library and it is a contemporary note. The other was put down by the Secretary of Saint Ignatius and reads thus:

este volumen da el
pe. mio ignatio p. el pe.
Brandó † Polanco †

"My Father Ignatius gives this volume to
Father Brandó.
Polanco."

After the word Brandó some other word, or words, have been blotted out, but in vain have I done my best to find out their spelling.

There is another manuscript note, at the end of Papal Bull of Paulus III, which reads thus: *Gabriel Vignodus Archivii Romani annuus scriptor.*

This copy of the first edition of the *Exercitia Spiritualia* in latin has also some slight differences, if compared with the Sommervogel edition, published at Paris by Lethielleux. These changes were intentionally made, while the book was being printed.

This fact, and the valuable notes which we have already mentioned, give this Buenos Aires copy an exceptional value and has induced us to publish it in the best way, now that the fourth century of its first edition occurs: 1548-1948.

PHILIP LERIDA, S. J.
Buenos Aires - 1947.

P A V L V S P A P A I I I

Ad perpetuam Rei memoriam

PASTORALIS officij Cura, in
vniuersum Christi gregem nobis commissa, &
diuinæ gloriæ ac laudis amor, facit, vt ea quæ
salutem animarum, et spiritualem earum pro-
fectum iuuant, amplectentes, vota eorum, qui
aliquid quod fouere, & nutrire pietatem in
Christi fidelibus valeat, à nobis exposcunt,
ad exauditionis gratiam admittamus. Cum
ergo sicut dilectus Filius nobilis Vir Franciscus
de Borgia Dux Gandiæ, nobis nuper exponi fe-
cit, dilectus Filius Ignatius de Loyola, Præposi-
tus Generalis Societatis Iesù, per nos in alma
Urbe nostra erectæ, et per nos auctoritate
Apostolica confirmatæ, quædam documenta si-
ue exercitia spiritualia, ex sacris scripturis, et
vitæ spiritualis experimentis ellicita, composue-

A ii rit

rit , et in ordinem ad piæ mouendos fidelium
animos aptissimum redegerit , illaq; Christi fi-
delibus ad spirituales consolationem , et profe-
ctum magnopere vtilia , et salubria esse , non so-
lum fama ex plurimis locis allata , prædictus
Franciscus Dux didicerit , sed etiam experimento
manifesto , Cum Barchinonæ , tum Valentiaë ,
tum Gandiaë id compertum habuerit : Quare
idem Franciscus Dux nobis humiliter supplicari
fecit , vt documenta , et spiritualia exercitia præ-
dicta , quo latius eorum fructus pateant , et plu-
res Christi fideles maiori cum deuotione ad vten-
dum illis inuitentur , examinari facere , Et si ap-
probatione , et laude digna inueniremus approba-
re , et laudare , aliasq; in præmissis opportunaë
providere de benignitate apostolica . dignaremur .
Nos igitur qui documenta et exercitia huiusmodi
examinari fecimus , et quæ testimonio ac relatio-
ne dilecti filij nostri Iohannis Tit . Sancti Cle-
mentis

mentis præſbyteri Cardinalis, Burgenſis Epiſco-
pi, ac hereticæ prauitatis inquiſitoris, et vincerabi-
lis fratris noſtri Philippi Saluciarum Epiſcopi,
ac dictæ Vrbis noſtræ in ſpiritualibus Vicarij
generalis, necnō dilecti filij Egidij Foſcararij, no-
ſtri Sacri palatii magiſtri, nobis deſuper facta,
pietate ac Sanctitate plena, et ad edificationem
et ſpiritualem profectum fidelium valde vtilia,
et ſalubria eſſe, et fore comperimus, debitum eti-
am reſpectum ad fructus vberes, quos Ignatius
et ab ipſo Inſtituta ſocietas præſati, in Eccleſia
Dei vbiq; gentium producere non ceſſant, et ad
maximum ad iumentum, quod ad id, prædicta
exercitia attulerunt, non immerito habentes, huius
modi ſupplicationibus inclinati, documenta, et ex-
ercitia prædicta, ac omnia et ſingula in eis con-
tenta, auctoritate prædicta, tenore præſentium
ex certa ſcientia noſtra, approbamus, collauda-
mus, ac præſentis ſcripti patrocini Communi

A iii

mus,

mus, hortantes plurimū in domino, omnes et singulos vtriusq; sexus Christi fideles, Vbilibet constitutos, vt tam pijs documentis, et exercitijs, vt, Et illis instrui deuote velint. Necnon concedentes, vt huiusmodi documenta, et Spiritua lia exercitia imprimi, à quocunq; bibliopola per prædictum Ignatium eligendo, libere et licite valeant. Ita tamen vt post primā æditionem sine consensu eiusdem Ignatii, vel successorū eius nec ab hoc, nec ab alio omnino, sub excōis, et S. o. duc. pijs operibus applicandorum, pæna, imprimi possint. Ac mandantes nihilominus vniuersis, et singulis locorum ordinariis, ac personis in ecclesiastica dignitate constitutis, et cathedralium, ac metropolitanarum ecclesiarum Canonicis, et earundem ordinariorum Vicariis in Spiritualibus generalibus, et officialibus vbilibet constitutis, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, cuius de societate prædicta vel aliis

aliis, quorum intererit in præmissis spiritualibus
exercitiis, efficaciæ defensionis præsidio assisten-
tes, faciant auctoritate nostra, illos, dicta conces-
sione, et approbatione pacifice frui, et gaude-
re: non permittentes eos, per quoscunq; contra
præsentium tenorem quomodolibet molestari. con-
tradictores quoslibet, et rebelles, per censuras,
et pœnas ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris
remedia, appellatione postposita compeſcendo. In-
uocato etiam ad hoc (si opus) fuerit auxilio bra-
chij secularis. Non obsta. fe. re. Bo. Papæ
VIII. prædecessoris nostri de vna, et Concilij
generalis de duabus dictis, dummodo, Vlra-
tres, aliquis auctoritate præsentium nō trabatur,
et quibusvis aliis cōstitutionibus, et ordinationibus
apostolicis, Cæterisq; contrarijs quibuscunq;. Aut
si aliquibus communiter vel diuissim, ab eadem sit
sede indultum, quod interdici, suspendi, vel ex-
communicari non possint, Per literas Aposto-

A iiii lica

licas, non facientes plenam, et expressam ac de
verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentio-
nem. Volumus autem, quòd præsentium lite-
rarum transumptis, manu Notarij publici sub-
scriptis, et sigillo alicuius prælati, seu personæ,
Indignitate ecclesiastica constitutæ, munitis, ple-
na fides, ubiq; habeatur, et illis stetur, tam in
iudicio, quàm extra, ac si originales literæ exhi-
berentur, et ostenderentur. Datum Romæ
apud sanctum Marcum, sub annulo piscatoris,
die vltima Iulij. M. D. XLVIII. Ponti-
ficatus nostrî anno quartodecimo.

Blo. El. Fulgiñ.

Paul. V. deus archiepiscopus
Romæ

TESTIMONIA EORVM,

quibus censura exercitiorum
est commissa.

In prima translatione.

Legimus omnia in volumine hoc digesta, nobisq̃
valde placuerunt, et ad animarum salutem
imprimis conducibilia sunt visa.

Cardinalis Burgenfis.

Concedimus vt opus hoc, omni laude dignum, et
Christianæ professioni valde proficuum im-
primatur.

Philippus Vicarius.

Non poterunt tam sancta exercitia non maxi-
mum commodum præstare cuilibet studio-
so, ideo obuijs etiam vnijs amplectenda sunt.
F. Egidius Foscararius Magister Sacri palatij.

In

In secunda translatione.

Legimus spiritualia hæc exercitia, placentq; nobis valde, et digna iudicamus, quæ ab omnibus orthodoxæ fidei cultoribus recipiantur, et magni fiant.

Cardinalis Burgenfis.

Concedimus vt opus hoc omni laude dignum, et Christianæ professioni valde proficuum, imprimatur.

Philippus Vicarius.

Cum nequeat subsistere diu Christiana religio sine exercitijs, et meditationibus aliquibus spiritualibus (in meditatione enim Inquit vates exardescit anima mea) nullas arbitror magis opportunas ijs, quæ proculdubio ex scripturarum studijs, et longo rerum usu natæ sunt.

F. Egidius Foscararius Magister sacri palatii

Quidam

Quidam de Societate Iesu', deuoto lectori eiusdem Societatis , S. in Domino .

HAEC documenta , ac spiritualia exercitia, quæ non tam à libris , quam ab vñctione sancti Spiritus , et ab interna experientia , et vsu tractandorum animorum , edoctus , noster in Christo Pater M. Ignatius de Loyola Societatis nostræ institutor , et Præpositus generalis (vt præmissum est) composuit , ab idiomate Hispanico in latinum , duobus modis sunt versa : altera versio non solum sensum sensui , sed pæne verbum verbo , altera (quæ visa est præferenda) sensum tantum sensui , sed fideliter , reddebat . Cum autem exercitia hæc , vt satisfaceret quorundam , et præcipue Illustrissimi Ducis Gandiæ , Francisci de Borgia deuotioni , qui optabat approbari ea , Sedis Apostolicæ auctoritate , quæ iampridem , spiritualis plurimorum omnis generis , et conditio-

nis hominum profectus (qui per ea Spiritum do-
mini vel hauserant, vel mirum in modum auxe-
rant) ubiq; approbaverat, cum inquam ante ap-
probationem summi Pontificis, destinatis censori-
bus videnda proponerentur, viraq; translatio
eis est oblata. et licet omnino liberae censurae eo-
rum subijcerentur, ut adderent, minuerent, muta-
rent, prout in domino videretur, tamen, ne
verbo quidem mutato, Vtranq; versionem (quod
testimoniis eorundem in archetipis exemplaribus
patet) approbarunt. quod ad impressionem atti-
net, hoc te pie lector, monitum velim, non iis, qui
tantum lecturi exercitia, sed qui facturi, vel poti-
us aliis tradituri sunt, esse hoc laboris, et operae
impensum. Cum enim ad fructum ubiorem ca-
piendum parum sit legisse, nisi strenue quis in
eis se exercuerit, et magistrum in rebus spiritua-
libus versatum sit uactus, constat non eo animo
impressa esse, ut passim in vulgus emanarent. sed

cum laboriosum nimis esset, nec sine magno tem-
poris, et impensarum dispendio, tam multa ex-
emplaria manu scribere, quibus ad Societatis ipsi
us usum opus erat, et ut varietate, & erratis
plurimis (quæ in manu scriptis deprehendi so-
lent) deuitatis, indubitatae fidei exemplaria sup-
peterent, typis hoc opus excussum est. sed om-
nia excussa volumina, in potestatem Societatis, ad
ipsius ut diximus usum (ita ut nec vendi, nec
excudi ullibi possint) sunt redacta. de his te mone-
re, pie lector (si forte minus innotuerant) cum
perspecta mihi sint prædicta om-
nia, officii mei esse duxi. va-
le. In domino. vi. Idus
Augusti.

ANNOTATIONES

quædam aliquid ad ferentes Intelligen-
tiæ ad exercitia Spiritualia quæ
sequuntur: vt iuuari pos-
sit tam is, qui ea
traditurus
est,
quam qui accepturus.

P R I M A est annotatio, quod
ipso nomine Spiritualium exerci-
tiorum, intelligitur modus quilibet
examinandi propriam conscientiam, Item me-
ditandi, contemplandi, orandi secundum men-
tem, et vocem: ac postremo alias quascunq; Spi-
rituales operationes tractandi, vt dicetur dein-
ceps. Sicut enim deambulare, iterfacere, &
currere, exercitia sunt corporalia, Ita quoq;
præparare, et disponere animam ad tollendas
affe-

affectiones omnes male ordinatas , et ijs subla-
tis ad quærendam ac inueniendam voluntatem
Dei, circa vitæ suæ institutionem , et salutem a-
nimæ , exercitia vocantur Spiritualia .

SEcunda est , quòd ille , qui modum , et ordi-
nem alteri tradit meditandi , siue contemplandi ,
fideliter narrare debet meditationis , seu contem-
plationis historiam , percurfis obiter duntaxat
punctis illius præcipuis , et adiecta solum breui
declaratuncula , Vt is , qui meditaturus est , ac-
cepto veritatis historicæ primum fundamento ,
discurrat postea , et ratiocinetur per seipsum .
Ita enim fiet , vt dum aliquid insenerit , quid
elucidationem , vel apprehensionem historię , a-
liquanto maiorem præbeat (siue ex discursu pro-
prio , siue ex diuina mentis illustratione id con-
tingat) gustum delectabiliorem , et ubertorem
fructum percipiat , quàm si res ipsa ei ab alie-
ro diffusius

ro diffusius narrata , et declarata esset : Non enim abundantia scientiæ , sed sensus & gustus rerum interior desiderium animæ explere solet.

Tertia est . quòd , cum in sequentibus omnibus exercitijs Spiritualibus utamur actibus intellectus , quanto discurremus , Voluntatis vero , quando afficimur : Aduertendum est in operatione quæ præcipue est voluntatis , dum voce , aut mente cum domino Deo , vel sanctis eius colloquimur , maiorem exigi à nobis reuerentiam , quàm dum per usum intellectus circa intelligentiam potius moramur .

Quartæ est . quòd licet exercitijs sequentibus , assignentur quatuor hebdomadæ , totidem exercitiorum partibus , singulæ singulis respondentes : videlicet ut in prima hebdomada , fiat consideratio de peccatis , In secunda de Domini

B nostri

noſtri Ieſu Chriſti vita, vsq; ad ingreſſum eius
in Hieruſalem, die dominica palmarum. In ter
tia de paſſione eiſdem. In quarta de resurre
ctione, et aſcenſione: adiectis tribus orandi mo
dis: non tamen ita accipiendæ ſunt dictæ hebdo
madæ, vt neceſſe, ſit vnamquanq; continere ſep
tem vel octo dies. Cum enim contingat alios
alijs tardiores, vel promptiores eſſe ad conſe
quendum id, quod quærunt: puta in prima heb
domada contritionem, dolorem, & lachrimas
de peccatis ſuis: aliquos etiam plus aut minus agi
tari probariq; varijs Spiritibus: expedit nonnun
quàm ſuccidi hebdomadam quancunq;, vel exten
di, iuxta materiæ ſubiectæ rationem. Solet tamen
totum exercitiorum tempus triginta dierum, aut
circiter ſpatio concludi.

QVinta eſt. quòd mirum in modum iuuatur,
qui ſuſcipit exercitia, ſi magno animo atq; liberali

accedens , totum s̄tudium , et arbitrium suum of-
ferat suo Creatori, vt de se suisq̄ omnibus id s̄ta-
tuat , in quo ipsi potissimum seruire possit iuxta
eiusdem beneplacitum.

Sexta est . quòd tradens exercitia , si animad-
uertat ei qui recipit , nullas incidere s̄pirituales a-
nimi commotiones , vt sunt consolationes , vel tri-
stitiæ : neq̄ diuersorum s̄pirituum agitationes , sæ-
dulo debet percontari , an ipsa exercitia præ-
scriptis agat temporibus , & quibus modis :
An etiam obseruet diligenter cunctas additio-
nes : Et de singulis ratio postuletur . Porro
de consolationibus , & desolationibus , infra
tractabitur folio . De additionibus ve-
ro fol .

Septima est . quòd is , qui alterum exer-
B ii cendum

cendum curat , si eum videat desolatione affici , seu tentatione , cauere debet , ne se durum vel austerum ipsi exhibeat , sed mitem potius ac suauem præstet , confirmato eius animo ad agendum strenuè in posterum : detectisq; inimici nostri versutijs, eum ad consolationem studiat disponere, tanquam breui subsecuturam .

Octaua est . quòd circa consolationes , & desolationes summentis exercitia , et circa humani hostis fallacias , poterunt vsui esse , regulæ quæ in prioribus duabus hebdomadis habentur , de varijs spiritibus internoscendis .

Nona est . quòd quando exercendus est quispiam spiritualium rerum inexpertus , vnde contingat eum in prima hebdomada, crassis quibusdam apertisq; tentationibus vexari , ostensis
iam

iam inde prosequendi obsequij diuini certis impedimentis , cuiusmodi sunt molestia , anxietas , pudor , timor , habita honoris mundani ratione : tunc illi , qui eum exerceri docet , supersedendum est vsu regularum , quæ ad secundam hebdomadam pertinent , de discretionem spirituum : et ijs vtendum solis , quæ in prima dantur . Quia quantum alter ex his accepturus est commodi , tantundem ex illis dispendij referret , ob subtilitatem rei , & sublimitatem quæ est supra eius captum .

Decima est , quod qui exercetur , si tentationibus iactetur , boni speciem præ se ferentibus , tunc muniendus est per dictas regulas hebdomadæ secundæ . Humani enim generis inimicus , per boni speciem eos vtpurimum oppugnat , qui antea in via vitæ , quam illuminationem appellant , respondente exercitijs se-

cundæ hebdomadæ , fuerint potius versati ,
quam in altera , quæ purgatiua dici solet , atq;
per exercitia primæ hebdomadæ comprehen-
ditur .

VNdecima est . quòd exercenti se in pri-
ma hebdomada expedit nescire , quid in secun-
da sit acturus , sed ad consequendum illud ,
quod tunc quærit , acriter laborare , perinde ac
si nihil boni postea esset reperturus .

DVodecima est , quòd admonendus est is ,
qui exercitatur , vt , cum in quotidiano quolibet
exercitio ex quinque infra describendis expendi de-
beat vnus horæ tempus , curet semper animi quie-
tem in hoc reperire , quòd plus temporis potius ,
quàm minus insupsisse , sibi conscius sit . frequens
est enim dæmoni hoc agere , vt præfixum medi-
tationi vel orationi tempus . spatium decurtetur ,

Decima

DEcimatertia est, quod, cum facile sit ac leue affluente consolatione integram contemplationis horum traducere: difficillimum e-
contrà incidente desolatione: Idcirco aduersus ten-
tationem ac desolationem semper pugnandum
est, producto vltra præfinitam horam exer-
citiu vincendi gratia. Ita enim non solum discimus
resistere aduersario, sed eum etiam expugnare.

DEcima quarta est, quod si vacans e-
exercitijs cernatur consolatione multa, & fer-
uore magno ferri, obuiandum est, ne promis-
so aliquo vel voto inconsultè ac præcipitanter
facto se obstringat: Idquè tanto fuerit dili-
gentius præuertendum, quanto ille ingenij es-
se instabilioris perspicitur. Quauis enim
vnus alterum iustè mouere possit ad ingressum
religionis, in qua emittenda sint obedientiæ,
paupertatis atq; castitatis vota: quauis præterea

maioris meriti sit opus ex voto , quàm sine voto factum, plurima nihilominus ratio habenda est conditionis propriæ personarum : Item attentè est considerandum , quid commodi vel incommodi possit occurrere, ad illud præstandum, quod aliquis promissurus sit .

Decima quinta est . quòd tradens exercitia non debet alterum impellere ad paupertatem , & promissionem eius , magis quàm ad oppositum , neq; ad hoc potius , quàm ad illud institutum vitæ : quia licet extra exercitia licitum sit , et pro merito ducendum , si quis cælibatum , religionem , et aliam quancunq; euangelicam perfectionem amplecti suadeat ijs omnibus , quos ex personarum , et conditionum ratione probabile sit fore idoneos : longè tamen conuenientius meliusq; est inter exercitia ipsa id non attentare , sed Dei potius voluntatem quærere

querere , atq; præstolari , donec ipse Creator
ac dominus noster animæ sibi deuotæ sese com-
municet , eamq; amplexans , ad sui amorem ,
laudem & seruitium disponat , prout maxime
scit esse commodum . Quapropter dictanti
exercitia standum est in quodam æquilibrio , si-
nendumq; , vt citra medium, Creator ipse , cum
creatura , & hæc vicissim cum illo rem tran-
sigat .

DEcima sexta est . quòd , vt Creator ipse
dominusq; noster , in creatura sua certius opere-
tur , si accadat animam ad aliquid minus rectum
affici , atq; inclinari , summopere ac totis viribus
nitendum est in contrarium : vt puta si ad offi-
cium vel beneficium adipiscendum adsperet , non
diuinæ gloriæ , aut communis animarum salutis
causa , sed commoditatis suæ , negotiorumq; tem-
poralium duntaxat , tunc affectus ad oppositum
impelli

impelli debet per assiduas orationes, et alia exercitia pia, in quibus à clementia Dei oppositum petatur: videlicet hunc vt ille animum offerat ipsi Deo, se tale officium vel beneficium, aut aliud quiduis, iam non appetere, nisi priorem affectum adeo mutauerit, vt nihil iam omnino desideret vel possideat alia ex causa, quàm diuini cultus, et honoris.

Decima septima perutilis est. quòd, scilicet tradens exercitia inquirere, ac scire nolens proprias alterius cogitationes, Et peccata, superare, vt certior factus fideliter de cogitationibus à vario spiritu immixtis, et ad maius, aut minus bonum trahentibus: spiritualia nonnulla exercitia illi præscribat præsentì animæ necessitati opportuna.

Decima octaua est, quòd iuxta eius, qui
exer-

exercetur , habitudinem , puta pro ætate , doctrina vel ingenio , accommodari debent exercitia : necui rudi aut imbecilli , seu debili ea imponantur , quæ ferre non possit citra incommodum , nedum ad profectum suum assumere . Similiter prout cuiq; in animo est sese disponere , impartendum id demum est , quod eum potissimum iuuare possit . Propterea ei , qui se instrui duntaxat postulat , et ad gradum aliquem perducı , in quo animus suus conquiescat , tradi potest particulare primũ examen infra positum fol. deinde generale fol.

Simulq; modus orandi mane per horæ dimidium ex præceptorum Dei , & peccatorum mortalium consideratione , de qua fol. Suadendum etiam fuerit , vt octauo quoq; die peccata sua confiteatur , & quindecim dierum intervallo , vel octo potius , si affectus impellat , sumat eucharistie Sacramentum . 1579
exercitatio.

exercitationis ratio propriè competit rudioribus
seu illiteratis , quibus insuper exponenda erunt
singula præcepta Dei , atq; Ecclesiæ , mortalia
peccata , cum quinq; sensibus , et operibus miseri
cordiæ . Itidem si is , qui tradit exercitia , alie-
rum viderit debilis esse naturæ , ac parum capa-
cis , unde modicus proventus , et fructus spe-
rari quæat , satius fuerit aliqua ex dictis leiori-
bus exercitijs ipsi præscribere , vsq; ad confes-
sionem peccatorum : postea nonnulla conscientiæ
examina , et methodum confessionis frequentio-
ris dare , quibus iam paratum sibi animæ pro-
fectum seu lucrum tueri possit . Non erit au-
tem progrediendum ad electionum dictamina ,
aliorum uel , quàm primæ hebdomadæ exercitio-
rum : quoties præsertim alij adsunt maiore
cum fructu exercitandi , nec omnia om-
nibus præstare temporis per-
mittit angustia.

Deci-

Decima nona est, quod homini negotiis publicis, vel alijs conuenientibus distracto, siue ingenio, siue literis præditus sit, suppetente ipsi hora una et dimidia diebus singulis ad sumenda nonnulla exercitia, exponendum primò erit, quem in finem homo creatus sit: deinde per horam dimidiam examen particulare, deinceps generale cum modo rite confitendi, sumendiq; sancti Sacramenti, tradi ei possunt. præscribendo etiam, ut mane, per triduum, oratio unius horæ, meditationem agat de primo, secundo, ac tertio peccato, ut docetur fol. Postea per alios tres dies eadem hora de processu peccatorum, ut fol. Per alios totidem de pœnis, quæ peccatis respondent. fol.

Distandæ quoq; illi erunt intra totum dictarum trium meditationum tempus, decem additiones illæ, quæ habentur fol. Obseruabitur eadem meditando ratio circa mysteria domini nostri Ie-

sù Christi, quæ infra in ipsismet exercitijs late explicatur.

Vigesima est, quod ei, qui à negocijs liberior est, et fructum consequi spiritalium optat, quam possit maximum, tradenda sunt omnia exercitia eodem quo procedunt ordine (et quidem scribi rerum capita ne excidant e memoria expedit) In quibus (secundum successum communioem) tanto maiorem faciet progressum spiritalis vitæ, quanto magis ab amicis, notisq; omnibus, et ab omni rerum humanarum sollicitudine sese abduxerit: ut si ab ædibus pristinis migret in domum, cellam, ue aliquam secretiorem, unde ipsi liberum securumq; sit egredi ad matutinum, sacrum missæ, vel ad vesperarum officium, cum libuerit, audiendum, absq; familiaris cuiusquam interpellatione. Ex qua quidem loci secessione inter alias
multa

multas commoditates hæ tres præcipuè confur-
gunt . Prima , quòd seclusis amicis , et familia-
ribus , negotijsq; minus rectè ordinatis ad De i
cultum , gratiam apud Deum non mediocrem
meretur . Secunda . quòd per huiusmodi seces-
sum intellectu minus quàm antea distracto in
diuersas partes , sed collecta redactaq; omni co-
gitatione ad rem vnã , scilicet ad obsequen-
dum Deo Creatori suo , & salutis animæ suæ
consulendum , multo liberior , ac expeditius uti-
tur naturæ viribus in quærendo eo , quòd desi-
derat tantopere . Tertia . quòd quanto se ma-
gis reperit anima segregatam , ac solitariam , tan-
to aptiorem seipsam reddit ad quærendum , at-
tingendumq; Creatorem , et dominum suum , ad
quem insuper quò propius accedit , cò
melius ad suscipienda bonitatis
diuinæ dona disponitur .

Exercitia

EXERCITIA QVAEDAM

Spiritualia , per quæ homo dirigitur , vt vincere seipsum possit , et vitæ suæ rationem , determinatione à noxijs affectibus libera instituire .

Imprimis , vt per huiusmodi exercitia , tam qui ea tradit , quàm qui accipit , iuuari quæat , Supponendum est Christianum vnumquenq; pium , deberẽ promptiore animo sententiam seu propositionem obscuram alterius , in bonam trahere partem , quàm damnare . Si verò nulla eam ratione tutari possit , exquirat dicentis mentem , Et si minus rectè sentiat vel intelligat , corripiat benignè : hoc nisi sufficit , vias omnes opportunas tentet , quibus illum sanum intellectu , ac securum reddat ab errore .

Prin-

P R I N C I P I V M

Siue fundamentum.

Reatus est homo ad hunc finem, ut dominum deum suum laudet, ac reuereatur, eiq; seruiens tandem saluus fiat. Reliqua verò supra terram sita, creata sunt hominis ipsius causa, ut eum ad finem creationis suæ prosequendum iuuent: vnde sequitur vtendum illis, vel abstinendum eatenus esse, quatenus ad prosecutionem finis vel conferunt, vel obsunt. Quapropter debemus absq; differentia nos habere circa res creatas omnes (prout libertati arbitrij nostri subiectæ sunt, & non prohibitæ) Ita, ut (quod in nobis est) non quæramus sanitatem magis, quàm ægritudinem: neq; diuitias paupertati, honorem contemptui, vitam longam breui præferamus. Sed consentaneum est ex omnibus

C ea

ea demum , quæ ad finem ducunt , eligere ac desiderare .

EXAMEN PARTICVLARE

et quotidianum tria tempora comple-

ctens , ad dispositionem sui , ac
duplicem discussionem
accommoda .

Primum tempus est matutinum ,
quo debet homo statim dum à
somno surgit , proponere diligen-
tem sui custodiam circa pecca-
tum aut vitium aliquod particulare , à quo e-
mendari cupit . Secundum est pomeredia-
num , in quo petenda est à Deo gratia , vt
reminsci possit ille , quoties in peccatum seu de-
lictum istud particulare inciderit , & in po-
sterum cauere . Dande priorem faciat discus-
sionem ,

sionem, exigens ab anima sua rationem de peccato seu vitio iam dicto, et singulas diei partes præteritas percurrrens ab ea hora qua surrexit usq; ad præsentem, quoties illud commiserit: Et puncta totidem signet in priore linea figuræ subscriptæ: quibus peractis deo proponat per spatium diei reliquum diligentius sese colibere. Tertium erit vespertinum tempus, in quo post cænæ horam faciendâ est discussio secunda, percursis itidem horis singulis ab examine priore usq; ad præsens lapsis, Et eodem modo rememoratis enumeratisq; vicibus, quibus deliquerit, parem eis punctorum numerum signabit in posteriore linea figuræ sequenti similis ad hoc præparatæ.

ADDITIONES QVATVOR
vtilēs ad faciliorem, et celeriore[m] peccati
seu vitij cuiusuis extirpationem.

Rima est. vt. quoties id peccati seu delicti genus homo commiserit, manu pectori admodoleat de lapsu: quod fieri potest etiam adstantibus alijs nec aduertentibus.

Secunda est. vt sub noctem numeratis, comparatisq[ue] inuicem punctis linearum, quarum prior priori examini, posterior posteriori assignatur, attendat an à priore examine vsq[ue] ad secundum aliqua successerit emendatio.

Tertia est. vt conferat diei secundæ atq[ue] præcedentis examina inuicem, considerans ecquid sibi emendationis interuenerit.

Quarta

QVarta , vt collatis hebdomadarum duarum
inter se examinibus , pari modo , factæ vei
omissæ emendationis rationem habeat.

ITem notandum est ex sequentibus figuris pri
mam cæteris longiorem deputari diei primæ ,
puta dominicæ : Secundam vero diei lunæ Pau
lo breuiorem , et ita deinceps : cum par sit di
minui in dies erratorum numerum.

C **iii**

EXAMEN CONSCIENTIAE

generale ad purgationem animæ, et ad
peccatorum Confessionem
vtilissimum.

Pro comperto ponitur triplex in-
cidere homini cogitationum genus.

Vnum ex proprio surgens motu
ipsius hominis: Reliqua vero duo extrinsecus
aduenientia, ex boni scilicet vel mali Spiritus
suggestione.

De Cogitatione.

DVobis modis elicitur meritum ex ma-
la Cogitatione in materia peccati mortalis de
qua hic sermo est. Primo. quando suggeritur
de patrando mortali crimine cogitans, sed ea
confestim repugnando vincitur.

C iiii Secundo

Secundo , quando prauæ istiusmodi suggestio-
ni semel ac iterum repulsæ , et subinde nibi-
lominus reuertenti continuè resistit homo , do-
nec penitus expugnetur : quod quidem victo-
riæ genus meritò alterum antecellit .

Peccat autem leuiter aliquis , seu veniali-
ter , quando in suborta peccati mortalis cogita-
tione , aliquantulum moratur , quasi auscultando ,
vel quando aliqua obiter sensus delectatione af-
ficitur , vel in ea retundenda sese exhibet ne-
gligentem .

Mortale vero peccatum per cogitationem , duo-
bus modis admittitur .

Primo . quando cogitationi peccati , præbetur
quacunq; ratione assensus .

Secundo . quando peccatum illud opere com-
pletur : idq; grauius est priore , ex tribus cau-
sis .

sis . Videlicet ob maiorem temporis decursum :
ob actum intensiorem : et ob plurium deniq ,
offendiculum siue detrimentum .

De Loquela ,

Verbo etiam multifariam offenditur Deus,
ut in blasphemia , iuramento , nam iurandum
non est , neq per Creatorem , neq per Crea-
turas ullas , nisi concurrentibus his tribus veri-
tate , necessitate , ac reuerentia . Porro intelli-
genda est necessitas , non in veritatis cuiuslibet
affirmatione , sed eius tantum , quæ circa spiri-
tuale , corporale , vel etiam temporale bonum
aliquod , momenti est non levis .

Reuerentiam dicimus , quando assumens di-
uinum nomen , adhibet considerationem , ut deo
Creatori ac domino , debitus honor tribuatur .

Sciendum

Sciendum est autem , licet iuramentum temere seu vanè factum per Creatorem , sit grauius peccatum , quàm per creaturam : difficilius tamen esse , per hanc , quàm per illum licitè iurare , seruauis debuis circumstantijs , quas diximus .

Primo quia in mentione creaturæ faciendæ per iuramentum , non ita excitamur aut reddimur attenti , vt ex veritate ac necessitate iuremus . Si t nominato rerum omnium Creatore .

Secundo , eò quòd ad honorem Deo exhibendum cum reuerentia longè debilius mouemur ex commemoratione creaturæ , quàm ipsius dei Creatoris : quamobrem iurare per creaturas , perfectis magis conceditur , quàm crassioribus siue idiotis : quandoquidem perfecti ex contemplationis vsu assiduo , & illustratione intellectus , considerant propius , atq; deprehendunt

Deum

Deum : Secundum essentiam , præsentiam , & potentiam suam , Creaturæ cuiuslibet inesse : unde ad præstandam illi debitam in iuramento reuerentiam paratiores sunt alijs , qui eò perfectionis nondum prouecti sunt.

Tertio . quia creaturis ad confirmationem iuramenti cræbrius adscitis , periculum esset idololatriæ : id quod imperfectis magis quàm perfectis fuerit timendum .

VItandum est insuper verbum otiosum (inter alia locutionis peccata) quale esse intelligitur , quodcunq; nec loquenti , nec alteri prodest , nec eo etiam animo profertur , vt adferat utilitatem . E' conuerso vero minimè otiosum censendum est verbum illud , quodcunq; ad animæ vel propriæ , vel alienæ , aut ad corporis , aut rei etiam temporalis , commodum pertinet : aut
certè

certè ad tale quippiam ex dicentis mente dirigatur : etiam si quis de negotijs loquatur , ab instituto suo alienis : vt religiosus de bellis vel mercimonijs . Cæterum ex sermone quidem , ad finem bonum ordinato , meritum contingit : ad malum vero finem , aut futiliter prolatus sermo , generat peccatum . Sunt & oris peccata mendacium , falsa testimonia detractio , nam detrahendum non est alteri nec obmurmurandum : Reuelato enim mortali alicuius peccato , quod publicum non sit cum mala intentione , vel graui damno famæ alterius , mortale itidem peccatum committitur , veniali autem , veniale solum . Adhæc quotiescunq; alienum patefacimus vitium , vel defectum , nostrum ipsorum vitium , ac defectum , simul commonstramus . Verum tamen vbi recta mens est , de proximi delicto , licebit loqui bifariam .

Primò , quando publicum est , vt meretricium ,
vel

vel damnatum in iudicio, vel pernitosum, puta ob errorem publicum, animos conuersantium corrumpentem. Secundo quoties occultum alicuius crimen indicatur alteri, per cuius subuentionem, ille releuari à peccato possit, dummodo rei huius, probabilis aliqua ratio, vel coniectura offeratur. Possent inter oris peccata, irrisiones, contumeliæ, et alia id genus ascribi, quæ persequi licebit tradenti exercitia, prout opus esse iudicauerit.

De Opere.

Propositis ante oculos decem mandatis dei, cum Ecclesiæ præceptis, et iussis maiorum seu superiorum, æstimandum est quicquid fit operis, aduersus quodlibet eorum, id peccatum esse: leuius aut grauius tamen, pro inæquali peccandi modo, & pro diuersa peccantium habitudine,

tudine. Porro reduci ad iussa ducimus superiorum, diplomata, seu indulta Pontificum, pro infidelium expugnatione, vel Christianorum Pace, concedi atq; promulgari solita: per quæ ad Confessionum peccatorum, & Eucharistiæ sanctæ sumptionem, Christifideles invitantur. Peccat siquidem non leuiter, quicumq; tam pias rectorum Ecclesiæ cohortationes, sanctionesq; aspernari audeat, ac transgredi.

Examinis

EXAMINIS GENERALIS

modus, particulas seu puncta
quinque complectentis.

Primum punctum est, domino nostro Deo, pro beneficijs acceptis gratias agendas esse.

Secundum. quod debemus pro cognitione, et expulsionem peccatorum gratiam flagitare.

Tertium. de admissis præsentis die peccatis, rationem ab anima nostra exigere, per horas singulas, ex quo surreximus, vestigando: Et primo quidem circa cogitationem, deinde circa loquelam, atque operationem, eodem ordine, quo, in particulari examine traditum est.

Quartum. postulare veniam de delictis.

Quintum proponere cum Dei gratia emendationem. Et orationem dominicam post dicta omnia recitare. Pater noster.

Confes-

CONFESSIO NIS

generalis, & Communionis vsus.

X Confessione generali vltro facta, inter alia pluraq; percipiuntur tria hæc emolumenta.

P Rimum. quòd tametsi qui annis singulis saltem confitetur semel, ad generalem huiusmodi Confessionem, minime obligetur, eam tamen facienti ipsi, multò plus commodi, et meriti accedit, ob dolorem scilicet de peccatis, & malitia vitæ præteritæ, quem ita sentit, vehementiorem.

S Econdum. quoniam inspecta per spiritua-
lem exercitationem, longè quàm antea manifestius natura, et malitia peccatorum, tantò amplius commodum, ac meritum percepturus est.

Tertium.

Tertium . quia consentaneum est , hominem sic
rite confessum , atq; dispositum , multo melius
se habere ad Eucharistiæ sumptionem : quæ
maximè confert , et ad fugam peccati , Et ad
gratiæ receptæ conseruationem , et augmentum .
Porro generalis ista confessio , post hebdoma
dæ primæ exercitia potissimum
erit opportuna.

PRIMUM EXERCITIVM,
meditandi secundum tres animæ potentias,
circa peccatum triplex . Et continet ora
tionem præparatoriam , deo prælu
dia , et puncta tria præcipua ,
cum vno Colloquio .

Ratio præparatoria est , qua pe
timus à domino gratiam : vt
vires atq; operationes nostræ
D omnes,

omnes, sincere ad eius gloriam, & cultum tendant.

PRimum præludium est, ratio quædam componendi loci, pro qua notandum est, quòd in quavis meditatione, siue contemplatione, de re corporea, ut puta de Christo, Effingendus erit nobis, secundum visionem quandam imaginariam, locus corporeus, id quod contemplamur, repræsentans, veluti templum, aut mons, in quo reperiamus Christum Iesum, vel Mariam Virginem, et cætera quæ spectant, ad contemplationis nostræ argumentum. Sin autem speculationi subest res incorporea, ut est consideratio peccatorum, nunc oblata: poterit loci constructio talis esse, ut si per imaginationem cernamus animam nostram, in corpore isto corruptibili, velut in carcere, constructam: hominem quoq; ipsum, in hac miseriæ vallæ, inter animalia bruta, exulantem.

Secundum

Secundum erit præludium, vt à domino id
postulem, quod exopto, iuxta propositæ
contemplationis argumentum: nimirum si de
Christi resurrectione fuerit meditandum, pe-
tenda erit lætitia, qua gaudenti Christo, con-
gaudeam: sin de passione, lachrimas, pœnas,
Et angores petam, ad compatiendum Christo
patienti. In præsentī ergo meditatione, pудо-
rem confusionemq; mei ipsius, debeo exposce-
re, attendens quàm multi homines ob pecca-
tum mortale, vel vnicum, damnati fuerint: et
quòd ego toties peccando sim damnatio-
nem commeritus.

Notandum adhæc, quòd omni meditatio-
ni, seu contemplationi, præmitti debent tam o-
ratio præparatoria, quàm præludia duo: sed
oratio quidem semper fit eodem modo: præ-
ludia vero pro diuersitate re-
rum sunt diuersa.

D ii Primum

Primum punctum erit . vt exerceatur memoria mea , circa primum peccatorum omnium , quod fuit ab angelis commissum : adhibito statim discursu intellectus , atq; voluntatis motu instigante me , ad voluenda , et intelligenda ea , per quæ erubescam , et confundar totus , facta vnus tantum peccati angelorum , cum tot meis , comparatione : Vnde colligere liceat , cum illi ob vnicum crimen , addicti sint inferno , quàm sæpe ipse , supplicium idem meruerim . In memoriam itaq; dicimus trahendum esse , quo pacto angeli creati primum in statu gratiæ , sed (quod necesse erat ad beatitudinis consummationem) non volentes per arbitrij libertatem , Creatori suo reuerentiam , & obsequium præstare , at contra eum ipsum insolescentes , conuersi fuerint ex gratia , in malitiam , et de cælo , ad infernum præcipitati . Consequenter discurrendum erit per officium intellectus ,
circa

circa hæc pensiculatus , necnon concitandis simul voluntatis affectionibus , acrius insistentium .

Secundum est punctum , easdem potentias tres , circa peccatum primorum parentum (quod secundum appellabimus) exercere : tractando memoria , quàm diuturnam , ob illud , poenitentiam egerunt : quanta humanum genus , corruptio inuasit : quot hominum milia , ad inferos deturbati sunt . Memorandum est videlicet , quomodo Adam in damasceno campo , de limo terræ factus , positusq; in terrestri Paradiso , et Eva formata ex vna costarum eius , cum de fructu arboris scientiæ boni , et mali , prohibiti essent comedere , et nihilominus comedissent : post peccatum subito , ex Paradiso electi sint . vestibus pellicis induti , et originali iustitia priuati , reliquum vitæ suæ tempus , in laboribus , ac ærumnis maximis , poenitendo tra-

D iii xerint.

xerint . Super his etiam, ratiocinio intellectus,
& affectibus voluntatis , vtendum erit , si-
cut prius .

Tertium est . vt exerceamur pari modo , cir-
ca peccatum mortale , et particulare quodlibet ,
(ipsum nos tertium peccatum dicemus , vt à
duobus supra positis distinguatur) consideran-
do quòd peccato tali , vel semel duntaxat com-
misso , forte detrusi sint multi ad infernum .
quòdque præterea propè innumeri , ob delicta
meis pauciora , atque leuiora forte crucientur æ-
ternis pœnis . Vnde memoria versandum erit,
quanta sit peccati grauitas , et malitia , Deum
omnium conuicteorem atque dominum offendentis :
Ratiocinandum quoque est supplicium æternum,
peccato iustè irrogari , vipote aduersus infini-
tam bonitatem Dei , perpetrato . Postremo su-
sentandi sunt affectus sicut iam dictum est .

Colloqui-

Colloquium fiet, imaginando Iesum Chri-
stum coram me adesse, in cruce fixum,
Itaq; exquiram mecum rationem, qua Creator
ipse infinitus, fieri creatura, et ab æterna vi-
ta, ad temporariam mortem venire, pro pec-
catis meis dignatus sit. Arguam insuper meip-
sum, percontans, quid hætenus dignum me-
moratu ægerim, pro Christo? quid agam tan-
dem, aut agere debeam? Et in eum intuens sic
cruci affixum, ea proloquar, quæ suggeret
mens, et affectus. Porro Colloquiij propri-
um illud est, ut fiat sicut amici sermo, ad a-
micum, vel serui, ad dominum: nunc gratiæ
aliquid petendo, nunc culpam aliquam meam
incusando: Interdum propria quælibet commu-
nicando, ac petendo consilium super il-
lis, siue auxilium. Vltimò di-
catur Pater noster.

SECUNDVM EXERCITI

um est meditatio de peccatis , comple-
ctens vltra orationem præparato-
riam , et duo præludia , quinque
articulos , seu puncta , cum
Colloquio ad finem .

Ræparatoria Oratio , eadem quæ
supra .

Prius præludium eandem exigit constructio-
nem loci , vt in præcedenti meditatione .

Posterior vero , fiet poscendo id , quod hic quæ-
rimus , dolorem scilicet intensum , de peccatis ,
atque abundantem fletum .

Punctum primum , sit processus quidam , per
quem , peccata totius vitæ , in memoriam reuo-
cantur ,

cantur , percursis gradatim , discussisq; annis ,
et spatijs temporum singulis : Qua in re ,
triplici iuuamur compendio , consideratis videli-
cet locis habitationis nostræ , conuersationum mo-
dis , et officiorum , seu negotiorum , quibus fun-
cti sumus , generibus diuersis .

Secundum est , peccata ipsa perpendere , quan-
ta sit fœditas , et nequitia singulorum , ex na-
tura sua , si vel prohibita non essent .

Tertium est , considerare me ipsum , quisnam ,
aut qualis sim , additis exemplis , quæ me , in
maiores mei contemptum trahant . vt si me-
cum reputem , quantulus sim , ad hominum om-
nium cætum comparatus : Quid deinde sit
multitudo vniuersa mortalium , si cum angelis ,
beatisq; omnibus , conferatur , post hæc atten-
dendum est , quid rei sit tandem , quicquid est
creatum ,

creatum , præ ipso Deo , Creatore : Iam quid homuncio ego vnus , esse possum : demum inspiciam corruptionem mei totius , prauitatem animæ , atq; corporis fœditatem , ac me , tanquam vlcus , siue apostema esse ducam , ex quo tanta sanies peccatorum , tantaq; vitiorum lues , defluxerit.

Quartum est cogitare quid sit deus , quem ita offendi , collectis , comparatisq; perfectionibus , attributis Deo , vt proprijs , cum oppositis meis vitijs , atq; defectibus : summam scilicet eius potentiam , sapientiam , bonitatem , & iustitiam , cum extrema mea infirmitate , ignorantia , malitia , et iniquitate , conferendo .

Quintum. In exclamationem prorumpere , ex commotione affectus vehementi , admirando valde , quomodo creaturæ omnes (discursu facto per singulas) me sustinuerint , tam diu ,

diu , et hucusq; viuum seruauerint . Q uo-
do angeli , diuinæ iustitiæ gladium ferentes , æ-
quo me animo tulerint , custodierint , suisq; eti-
am iuuerint suffragijs . Q uo modo pro me in-
tercesserint sancti . Q uo modo Cælum , Sol , Lu-
na , et alia sidera , Elementa , cunctaq; animan-
tium genera , et Terræ germina , debitæ vindi-
ctæ loco , mihi seruiuerint . Q uo deniq; mo-
do non absorbuerit me , debiscens tellus , et mil-
le infernos referans , in quibus perpetuas pœ-
nas daturus essem .

T Erminanda demum erit , hæc meditatio ,
per Colloquium , extollendo infinitam Dei mi-
sericordiam , & gratias pro viribus agendo ,
quòd vitam ad hunc vsq; diem prorogauerit ,
vnde proposita in futurum , mei emen-
datione , recitabo semel Pater
noster.

Terti.

TERTIVM EXERCITIVM

non erit aliud , quàm repetitio primi ,
et secundi , vnà cum tribus
Colloquijs .

Post præparatoriam Orationem ,
et duplex præludium , repetenda
erunt præcedentia duo exercitia ,
notatis punctis , seu locis , in qui-
bus maiorem senserimus consolationem , deso-
lationem , aut aliam quancunq; spirituales af-
fectionem : ac in illis diutius diligentiusq; im-
morandum erit , deinde occurrente nobis spiri-
tuali motu , ad Colloquia quæ sequuntur tria
veniemus .

Colloquium primum fit , ad dominam no-
stram , Christi Matrem , flagitando interces-
sionem eius apud filium , & gratiæ impetra-
tionem

tionem nobis tripliciter necessariæ , Primò vt internam criminum nostrorum cognitionem, ac detestationem sentiamus . Secundo, vt operum nostrorum agnoscentes, abhorrentesq; ordinem peruersum , correcto eo , nosmetipsos , secundum deum rectè ordinemus . Tertio vt perspecta , et damnata mundi prauitate , à rebus mundanis , ac vanis , nos recipiamus .

His expletis semel recitetur Ave Maria.

Secundum Colloquium fiat similiter ad Christum dominum , et mediatorem nostrum vt illa eadem, nobis impetret ab æterno patræ , subdetur in fine oratio, quæ incipit Anima Christi.

Tertium , eodem processu , faciendum est ad deum patrem , vt triplicem illam gratiam nobis largiatur , & in fine semel recitandum Pater noster.

Quartum

Q VARTVM EXERCITIVM, conficitur ex tertij repetitione .

Onitur repetitio eiusmodi, velu
ti quædam eorum ruminatio, quæ
meditatus sum in exercitijs prio
ribus, vt ea continuè reminis
cendo, discurrat facilius intellectus, sine diua
gatione. Adijcienda quoq; erunt, tria eadem
Colloquia.

Q VINTVM EXERCITIVM est contemplatio de inferno, continetq; ultra orationem præparatoriam, et duo præ ludia, puncta quinque, et vnum Colloquium.

Ratio præparatoria, non dif
fert a superiore.

Prius

PRius præludium, hic habet compositionem loci, subiecta oculis imaginationis, inferni longitudine, latitudine, ac profunditate.

Posterius vero, consistit in poscenda intima pœnarum quas damnati luunt, apprehensione, ut si quando me cœperit diuini amoris obliuio, saltem, à peccatis, supplicij timor coerceat.

Punctum primum est, spectare per imaginationem, vasta inferorum incendia, et animas igneis quibusdam corporibus, velut ergastulis inclusas.

Secundum. Audire imaginariè planctus, eiulatus, vociferationes, atq; blasphemias in Christum, et Sanctos eius, illinc erumpentes.

Tertium. Imaginario etiam olfactu fumum, sulfur, et sentinæ cuiusdam, seu fecis, atq; putredinis graueolentiam, persentire.

Quar-

Quartum . gustare similiter res amarissimas , vt lacrimas , rancorem , conscientiaq; vermem .

Quintum tangere quodam modo ignes illos , quorum tactu , animæ ipsæ amburuntur .

Colloquendo interim cum Christo , in memoriam adducendæ erunt illorum animæ , qui ad inferni pœnas damnati sunt , vel quia credere noluerunt aduentum Christi , vel , licet crederent , non tamen conformem præceptis eius , vitam exegerunt . idq; vel ante aduentum Christi , vel eodem tempore quo vixit Christus in hoc mundo , vel post illud deinceps . gratiæ postremo agenda sunt eidem Christo quàm maximæ , quòd in tale quoppiam exitium , non permiserit me corrui : sed potius ad hunc vsq; diem , summa pietate , et misericordia , me persecutus

secutus sit . finis imponetur dicto Pater noster .

Si visum erit ei qui tradit exercitia expedire ad profectum eorum qui exercentur , alias meditationes his adijcere , vt de morte , ac alijs peccati poenis , de iudicio etc . non se putet prohiberi , licet hic non ascribantur . Exercitiorum vero tempus , ita distribuendum est , vt primum eorum fiat in media nocte . Secundum mane , simul ac surrexerimus . Tertium ante , vel post missæ sacrum , nondum sumpto cibo .

Quartum , circiter horam vesperarum .

Quintum , hora ante cœnam . Quæ temporis distributio , singulis quatuor hebdomadis , communis est : variari tamen potest , atq; augeri vel minui , prout unicuiq; ad peragenda dicta quinq; exercitia , ætas , animi , corporisq; dispositio , siue naturæ ipsius complemento subseruit .

E Additiones

ADDITIONES AD EXERCI

tia melius agenda, et ad ea quæ optan-
tur, inuenienda, perutiles.

Rima est. Vt ego post cubi-
tum ante somnum, modico tem-
poris spatio, quo recitaretur se-
mel angelica salutatio. Cogitem
de hora, qua surgendum mihi erit, et de exer-
citio faciendo.

Secunda. vt experges factus, statim exclusis
omnibus alijs cogitationibus, animum ad illud
applicem, quod in primo mediæ noctis exer-
citio, contemplaturus sum: Vtq; maioris ve-
recundiæ et confusionis gratia, exemplum mi-
hi huiusmodi proponam. Q uomodo miles a-
liquis staret coram rege suo et cœtu aulico eru-
besens, anxius et confusus, qui in regem ipsum
acceptis

acceptis ab eo prius beneficijs, donisq; plurimis, ac magnis, grauiter deliquisse conuictus esset. In secundo itidem exercitio, reputans quantum peccauerim, fingam me catenis vinctum esse, ac protinus sistendum coram summo iudice, sicut mortis reus quispiam, ferreis ligatus compedibus duci ad tribunal solet. His igitur, vel alijs pro meditandarum rerum genere, cogitationibus imbutus, vestitu meo me induam.

Tertia, vt a loco futuræ meditationis, vno vel gemino adhuc passu distans, per tantillum tempus, quo percurri oratio dominica posset, animo sursum eleuato, considerem dominum meum Iesum, vt præsentem, Et spectantem quid nam acturus sum, cui reuerentiam cum humili gestu exhibere debeam.

Quarta est, vt ipsam aggrediar contemplationē,

tionem , nunc prostratus humi , et pronus , aut
supinus iacens , nunc sedens , aut stans . Et
eo me componens modo , quo sperem facilius
id consequi quod opto : Vbi aduerſi hæc duo
debent . Primum quòd si flexis genibus , vel
in alio quouis ſitu , voti compos ſiam , nil re-
quiram ultra . Secunda quòd in puncto , in
quo affectus fuero quaesitam deuotionem , con-
quiescere debeo sine transcurrendi anxietate , do-
nec mihi satisfecero .

Quinta vt completo exercitio , sedens , vel
deambulans , per quartam circiter horæ par-
tem , mecum dispiciam , quo nam modo medita-
tio , seu contemplatio mihi successerit : Et si
quidem malè , inquiram causas , cum poenitudine ,
ac emendationis proposito : sin uero benè , gratias
deo agam , eundem postea modum
obseruaturus .

Sexta

Sexta ut cogitationes quæ gaudium adferunt, qualis est de gloriosa Christi resurrectione, subterfugiam: quoniam talis quælibet cogitatio, impedit fletum, et dolorem de peccatis meis, qui tunc quærendus est, adscita potius, mortis vel iudicij recordatione.

Septima ut eandem ob causam, omni me priuem lucis claritate, ianuis ac fenestris clausis tantisper, dum illic moror, nisi quandiu legendum aut vespendum erit.

Octaua ut à risu, verbisque risum prouocantibus, maximè abstineam.

Nona ut in neminem oculos intendam, nisi salutandi, aut valedicendi poscat occasio.

Decima ut aliquam addam satisfactionem, seu

E iii pœni-

3
pœnitentiam: quæ quidem in interiorem et exteriorem diuiditur. Interior est, dolor de proprijs peccatis, cum firmo proposito cauendi, tum ab illis, tum ab alijs quibuscuis in posterum. Exterior autem, est fructus interioris, videlicet castigatio aliqua de commissis: quæ tribus potissimum modis assumi potest.

Primo circa victum, subtractis quibusdam non superfluis solum (quod temperantiæ est, non pœnitentiæ) sed etiam conuenientibus alimentis: Et eo fit melius quò plus subtrahitur, vitata interim naturæ corruptione, aut debilitate graui, seu infirmitate. Secundo circa somni et strati modum, sublatis non mollibus tantum, aut delitiosis rebus, sed alijs etiam opportunis quantum licet, citra vitæ, aut valetudinis, graue periculum: quapropter de somno necessario nihil demendum est, nisi aliquantisper, ad consuetudinem (sicut est nimij somni) moderan-

moderandam . Tertio , circa ipsam carnem ,
ut inflictum sentiat dolorem , ad motis , gestat-
isq; cilicij , funibus , aut vectibus ferreis : vel
incussis verberibus ac plagis : Vel alijs auste-
ricatis generibus adsumptis : In quibus tamen
omnibus magis expedire videtur , ut doloris
sensus in carne tantum sit , nec penetret ossa ,
cum infirmitatis periculo : Quare flagellis
potissimum utemur ex funiculis minutis , quæ
exteriores affligunt partes , non autem adeo
interiores , ut valetudinem aduersam causari
possint . Notanda sunt insuper quatuor hæc
circa pœnitentiam . Primum , quod pœnitentiæ
exterioris triplex est usus seu effectus : nimi-
rum ut pro delictis præteritis nonnihil satisfi-
at . Ut vincat seipsum homo , inferiorem sui par-
tem , quæ sensualitas appellatur , superiori , hoc
est rationi magis subijciens . Ut postremò quaera-
mus atq; impetremus , aliquod gratiæ divinæ do-

num, quod optamus, puta intimam cordis contritionem de peccatis, et abundantiam lachrymarum, vel propter illa, vel propter pœnas et dolores passionis Christi: Aut dubij alicuius quod nos angit, resolutionem.

Secundum, quòd additiones primæ duæ, solis conueniunt exercitijs, quæ media nocte, et sub auroram fiunt. Quarta vero in templo, vel coram alijs nunquam: sed domi tantum, et clanculum exequenda est.

Tertium quòd quando is qui exercitatur, effectum quæsitum non consequitur, vt dolorem, vel consolationem: mutare subinde expedit rationem victus somniq, et alia genera pœnitentiæ: ita vt pœnitentiam vnâ per triduum se etemur, et proximo eam biduo relinquamus, vel etiam triduo, prout diuersis, plus aut minus pœnitentiæ est sumendum.

Præterea

Præterea, cum pœnitentias huiusmodi sæpe omittamus ob affectum carnis aut erroneum iudicium, quasi naturalis nostra complexio ferre illas non possit, citra ingens valetudinis detrimentum: Et è contrario iustum nonnunquam pœnitentiæ modum excedamus, de corporis robore nimis confidentes: mutatis, ut dictum est pœnitentiæ generibus, ac per vices sumptis, et relictis, euenit plærungꝫ ut clementissimus dominus qui naturam nostram perfectissime cognoscit, unicuiqꝫ id compertum reddat, quod ipsi expedit.

Quartum, quòd particulare examen, fiat ad tollendas culpas et negligentias, quæ circa exercitia et additiones solent obrepere: id quod etiam per tres alias sequentes hebdomadas, observandum venit.

Hebdo-

HEBDOMADA SECVNDA.

Contemplatio regni Iesu Christi ex similitudine Regis Terreni subditos suos euocantis ad bellum.

Ratio præparatoria fiet more supradicto.

QUæ præludium primum ad constructionem loci, nunc erit, ut spectare nos imaginemur synagogas, villas, et oppida, quæ prædicans Christus pertransibat, et sic de locis alijs.

SECUNDUM ad gratiam poscendam pertinens, in hac parte erit, petere à deo ne absurdesamus, vocante nos Christo, sed ad sequendum, ac obtemperandum prompti simus.

Punctū

PVnctum primum esto, proponere mihi ob oculos, humanum Regem diuinitus electum, cui Principes, et populi omnes Christiani, reuerentiam et obsequium præstare debeant.

Secundum est imaginari, quòd audiam illum regem loquentem ad omnes subditos. In animo est mihi regiones infidelium vniuersas ditioni meæ subijcere. Quicumq; igitur comitari me velit, paratus sit oportet non alio vti victu, vestitu, rebusq; alijs, quàm me vntem conspexerit: In iisdem quoq; laboribus, vigilijs, et casibus cæteris, mecum persistendum erit, vt particeps fiat victoriæ, et felicitatis vnusquisq; prout laborum ac molestiarum socius extiterit.

Tertium est considerare quidnam respondere debeant regi amantissimo, et liberalissimo, fideles subditi: et quàm promptè, ad omnem
eius

eius voluntatem, offerre se accinctos. Contra vero, si quis obaudiret, quanto apud homines vniuersos vituperio dignus esset, atq; quàm ignauus miles æstimandus.

Pars secunda huius exercitiij consistit in collatione similitudinis, inter dictum regem, & dominum Iesum Christum, circa triplex illud punctum.

Primo sic applicabimus exemplum. Si terrenus ille rex, cum bellica sua euocatione, dignus est, cui attentio, et obsequium præstetur. quanto magis Christus rex æternus, mundoq; toti conspicuus, qui singulos ad se his inuitat verbis. Mea hæc est iustissima voluntas totius mundi dominium mihi vindicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demum in patris mei gloriam intrare. Proinde quisquis eò, me-

*cum venire cupit, laboret mecum necesse est,
labori enim præmium respondebit.*

Secundo ratiocinabimur neminem fore sanæ
mentis, qui non cupidissimè Christi seruitio,
se totum offerat, et addicat.

Tertio, Iudicandum erit, quòd ij, qui se ob-
sequijs illius prorsus duxerint mancipandos,
non seipsos tantum ad laborum tolerantiam, ve-
rum etiam maiora, et præclariora quædam mi-
nera oblaturi sunt, expugnata carnis, sensuum,
amorisq; proprij, et mundani rebellione: Vn-
de respondebit quisq; in hunc ferè modum.
En, ó Rex supreme ac Domine vniuersorum,
tua ego, licet indignissimus, fretus tamen gra-
tia et ope, me tibi penitus offero, meaq; om-
nia tuæ subijcio voluntati, Attestans coram in-
finita bonitate tua, necnon in conspectu glo-
riose

riose Virginis Matris tuæ , totiusq; Curie cæ-
lestis , hunc esse animum meum , hoc desiderium ,
hoc certissimum decretum : vt (dummodo
in maiorem laudis tuæ , et obsequij mei prouen-
tum cedat) quàm possim proxime te sequar ,
et imiter in ferendis iniurijs et aduersis omni-
bus , cum vera , tum spiritus , tum etiam re-
rum paupertate : Si (inquam) sanctissimæ
tuæ maiestati placeat ad tale me vitæ institu-
tum eligere atq; recipere.

Fiet bis interdiu hoc exercitium : mane , cum
primum surreximus , et in hora , prandium .
vel cœnam præcedente.

In hac hebdomada secunda , et subsequētib; ,
vtile fuerit , aliquid subinde legere , ex
Euangelico , vel pio alio codice ,
vt de imitatione Chri-
sti , Sanctorum
vita etc.

Primæ

PRIMAE DIEI MEDITA-

tio prima erit de incarnatione Iesu Chri

sti, complectens orationem præ

paratoriam, tria prælu-

dia, et puncta tria

cum vno Collo-

quio.

O Ratio præparatoria nihil à superioribus
variatur.

Præludium primum est. proferre in medium
contemplandæ rei historiam, quæ hoc in loco
erit. Quomodo personæ tres diuinæ, vni-
uersam terræ superficiem specularantes, homi-
nibus refertam, qui ad infernum descendebant,
in deitatis suæ æternitate decernunt, vt secun-
da persona, pro salute humani generis naturam
hominis assumat: vnde adueniente tempore præ-
stituto, archangelus Gabriel ad beatam virginem
Mariam nuntius destinatur, vt dicetur infra fol.

Secundum

Secundum pertinet ad loci compositionem,
quæ erit visio imaginaria, perinde ac si o-
culis pateret terræ vniuersæ ambitus, quam ha-
bitant tot diuersæ gentes. Deinde ad certam
mundi partem domuncula spectetur Beatæ Vir-
ginis, apud Nazareth in pro-
uincia Galilææ sita.

Tertium continet gratiæ postulationem,
vt intimè cognoscam, quo pacto Dei filius mei
causa sit homo factus, vt ardentius ipsum a-
mem, et abhinc sequar studiosius.

Notandum hic est tam orationem præ-
paratoriam, quàm tria præludia, per totam
hanc hebdomadam et reliquas sequentes itidem
fieri, præludijs duntaxat, pro diuersitate re-
rum variatis.

Punctum primum est, vt speculer per-
sonas

sonas omnes, de quibus agitur. Et primò quidem homines super faciem terræ degentes, adeo moribus, gestibus, et actionibus diuersos: quosdam albos, et nigros alios: nonnullos fruētes pace, et reliquos bellis agitados: hunc plorantem, et ridentem illum. sanum vnum, et alterum ægrotum: nascentes multos, et multos vicissim morientes: cæterasq; varietates propè innumeras,

DEinde contemplandæ erunt personæ tres diuinæ, et solio regali suo intuentes omnia hominum genera, in superficie terræ cæcorum more, viuentium, passimq; morientium, et descendentium ad infernum. Postea Virginem Mariam cum Angelo eam salutante considerabimus, aliquid inde semper ad nos reflectendo, ut ex consideratione tali, fructum aliquem referamus.

F Secun-

Secundum, punctum est. Auditum interno excipere quid loquantur personæ omnes, ut homines in terris confabulantes, blasphemantes, sibiq; inuicem conuultantes. Diuinæ vero personæ in cælo de redimendo humano genere colloquentes. Virgo et angelus in cellula de incarnationis mysterio tractantes: quorum omnium reflexione, seu applicatione quadam ad meipsum facta, studebo ex singulis, nonnihil fructus decerpere.

Tertium, consequenter erit actiones quoq; personarum simul attendere. ut puta quomodo sese inuicem mortales infestent, concutiant, trucident, et omnes ruant ad inferos. Quomodo sanctissima Trinitas, incarnationis opus exequatur. Quomodo item sua angelus fungatur legatione, et beata Virgo, humillime se gerens diuinæ gratias agat maiestati. Ex quibus ad nos
ip sos

ipsos, ut dictum est reflexis, fructus obiter est legendus.

Colloquium postremo subiiciam, disquisitis studiosè verbis, quibus diuinam qualibet personam, verbum incarnatum, et ipsius matrem, dignè valeam compellare: petendo etiam pro affectu quem in me sensero, quicquid ad maiorem luuet imitationem Domini mei Iesu Christi, velut nunc recens incarnati. Recitabitur in fine Later noster.

CONTEMPLATIO SECVN- da de Natiuitate.

Ratio præparatoria sicut supra.

Praludium primum ex historia dependet, quæ recensenda est, ab egressu beatæ Virginis, ex oppido Nazareth: quo scilicet modo ipsa iam nono mense

grauida , et insidens asinæ (vt piè meditari licet) ac Ioseph comes , cum ancillula , et boue , profecti sunt Bethlehem , tributum , à Cæsare exactum , pro se soluturi.

Secundum vero deducendum erit ex consideratione itineris , æstimata eius longitudine , obliquitate , lenitate vel asperitate , passim occurrente . Deinceps , etiam natiuitatis locum rimabimur , speluncæ similem , latum vel angustum , planum , vel erectum , commodè , vel incommodè paratum .

Tertium , à superiore nihil mutabitur .

Punctum primum est . aspectus personarum , vt Virginis deiparæ , et Ioseph coniugis , cum famula , et Christi Domini , vt infantis nunc primum nati : Inter quos me adesse fingam , tanquàm pauperculum , eorum utcunq; necessitati

cessitatibus , cum reuerentia maxima famulan-
tem. Ac inde quid ad me redire emolumenti,
ex tali Spectaculo possit , despiciam .

Secundum conficitur ex verborum, quæ ibi-
dem fiunt , apprehensione fructuosa .

Tertium , ex negotiorum quæ illic geruntur,
inspectione , puta itineris , laborum , et causa-
rum , ob quas summus omnium dominus , in
summa natus sit egestate , laturus quoq; in hac
vita , cum perpetua paupertate , labores , fa-
mem , sitim , æstum , frigus , opprobria , ver-
bera , & crucem tandem subiurus , idq; mei
causa : vnde per singula studebo , prouentum
aliquem spiritualem colligere. Hæc de-
mum concludenda erunt inito

Colloquio , et finito cum
Pater noster .

F iii Tertia

TERTIA CONTEMPLATIO

est repetitio præcedentium duarum.

Pro tertio exercitio, seu contemplatione, repetuntur duæ præcedentes, cum oratione præparatoria, et iisdem tribus præludijs: notando ubiq; et fixius tractando illas partes, in quarum priore transcurso, aliquid illustrationis, consolationis, vel desolationis, acceperim. Subdetur etiam Colloquium, cum oratione Dominica ut prius.

Notandum eundem esse repetendi exercitij modum, et ordinem, in hac hebdomada, et in sequentibus, qui fuit in prima: nisi quòd mutatur materia, eadem forma permanente.

Quarta

Q V A R T A C O N T E M P L A

tio, eſt Primæ ac Secundæ iterata re-
petitio, proximæ præcedenti pe-
nitus conformis.

Q V I N T A C O N T E M P L A

tio eſt applicatio ſenſuum ad prædictas.

Iſt orationem præparatoriam,
cum tribus iam dictis prælu-
dijs, apprimè conducit, quinque
imaginarios ſenſus, circa pri-
mam, et Secu^dam contemplationem, eo, qui
ſequitur, modo, exercere. Prout res ſubiecta
feret.

Punctum primum erit, ſecundum imagina-
tionem reſpicere perſonas omnes, & notatis
quæ circa eas occurrent, circumſtantijs, utilita-
tem noſtram elicere.

Secundum, velut audiendo quid loquantur, aut loqui eas deceat, omnia in vsum nostrum attrahere.

Tertium Interiore quodam gustu, et olfactu, sentire quanta sit suauitas, et dulcedo, animæ, diuinis donis, ac virtutibus imbutæ, iuxta rationem personæ, quam consideramus: adaptando nobis ea, quæ fructum aliquem adferre possint.

Quartum, per internum tactum atrectare, ac deosculari vestimenta, loca, vestigia cæteraq; personis talibus coniuncta, vnde fiat nobis deuotionis, vel boni cuiuslibet spiritualis, maior accessio.

Hic erit contemplationi, per Colloquium imponendus finis, sicut prioribus, adiecto itidem Pater noster.

Notāda

NOTANDA IN SVPER

sunt hæc quinque.

Primum . quòd tam in hac ,
quàm in qualibet sequente heb-
domada , nullum debeo legere ,
vel cogitare , aliud misterium ,
nisi quod eadem hora , aut die considerandum
sit , cum alioquin , vnum alteri obturbet.

Secundum . quòd primum de incarnatione
Christi exercitium , sit media nocte . Proxi-
mum diluculo . Tertium . circa horam missæ .
Quartum sub vespèras . Quintum , Paulo
ante cœnam : et eorum cuiuslibet , spatium impen-
detur vnius horæ : Id quod abhinc deinceps ,
Tertium , quòd si is , qui exercitatus , sit
senex , vel valetudinarius , vel per hebdoma-
dam

dam primam, viribus attritus: præstat eum aliquoties non surgere de nocte, sed tres tantum contemplationes peragere, in aurora, circa missæ tempus, et ante prandium: superaddita circa vesp̄eras vna repetitione, et sensuum applicatione, ante cœnam.

Quartum, quòd in hac hebdomada Secunda, ex decem additionibus in prima traditis variari debent Secunda, Sexta, & Septima, cum decima ex parte. In Secunda quidem hoc mutatur, quòd simul atq; excitor à somno, meditationem proximè instantem, debeo menti obijcere, ac desiderium prouocare, cognoscendi clarius incarnati æterni verbi, vt ipsi seruiam et adhærescam tanto propensius, quanto incredibiliorem erga me bonitatem eius perspexero.

In Sexta vero: vt frequenti versem memoria vitam Christi à tempore inca nationis ad locum vsq; siue mysterium, de quo in præsentī die,

die, vel hora, sum meditaturus.

In Septima, ut luce, vel obscuritate, sereno cælo, vel turbido, delecter, quatenus ad scopum refert, desideratæ rei, pertingendum.

In Decima, ut ita me geram, sicut exigere videtur mysterij contemplandi genus: cum nonnulla ex mysterijs, pœnitentiam requirant, alia non item. Decem igitur additionibus utendum erit circumspectè.

Quintum est ultimò notandum, quòd in omnibus aliarum horarum (præterquàm noctis mediæ, et auroræ) exercitijs, assumendum erit aliquid, quod Secundæ, et Tertiæ additioni æquiualeat, hunc in modum. Vbi primùm in mentem veniet, adesse meditandi horam, priusquàm accedam, prospiciam eminus, quò ferar, et coram quo sim appariturus, ac transcurfa obiter exercitij oblatis parte, contemplationem statim auspicabor.

In se.

IN SECUNDA DIE

Argumentum primæ, et secundæ contem-
plationis erit Christi præsentatio in
Templo, de qua infra fol. Et
fuga in Egyptum, de
qua fol.

Vper duabus his contempla-
tionibus fiet repetitio duplex,
et sensuum applicatio visupra.

NOtandum quòd expedit nonnunquam
eum, qui exercitatur, quanuis et vigore animi,
et corporis robore, sit præditus, nonnihil ta-
men remittere de præscriptis exercitijs, secun-
dæ huius hebdomadæ, et subsequentium dua-
rum: vt assequi quod cupit, commodius vale-
at, accepta solummodo contemplatione vna in
crepusculo

crepusculo matutino, et altera circa missæ tem-
pus: quarum repetitionem faciat hora vespe-
rarum, et sub cœnam, quinq; imaginationis sen-
sus, super iisdem exerceat.

Dile vero Tertia meditandum occurret:
quo pacto puer Iesus apud Nazareth subdi-
tus erat parentibus vt habetur fol. Dein
de quomodo ab eis repertus fuerit in Templo
fol. fient item duæ repetitiones
cum sensuum applicatione.

PRAELVDIVM Q V O D
dam, circa considerationem statuum,
seu generum vitæ diuersorum.

Vm supra propositum fuerit
exemplum Christi, de vitæ
genere, quod in mandatorum
Dei

Dei obseruatione consistit, et primus seu communis status appellatur: nunc idem ipse dominus, dum parentibus suis fuisse subditus memoratur, formam videtur exhibere, aliterius, seu secundi status, pendentis ab obedientia, et perfectionem euangelicam afferentis: quando videlicet in templum se contulit, patre adseitito, et naturali matre derelictis, ut æterni patris obsequio vacaret. Quare opportunum hic erit, nos quoque illius vitam contemplantes vestigare, Et efflagitare proprium vitæ genus, in quo maiestati suæ nos seruire malit.

Ad hoc igitur inquirendum, possumus introduci per sequens proximè exercitium, ad Christi mentem attendentes, collatam cum opposita inimici. Discemus etiam exinde qua sit nobis opus diuinitus, ut perfecti in eo euadamus statu, quencunque bonitas diuina eligendum nobis suggererit.

Quarta

QVARTA DIE FIET ME-

ditatio de duobus vexillis: vno quidem

Iesu Christi optimi nostri Im-

peratoris, altero vero luciferi

hostis hominum capi-

talissimi.

O Ratio præparatoria fit secundum mo-
rem.

Præludium primum erit historica quædam con-
sideratio Christi, ex vna parte, et ex altera luci-
feri, quorum vterq; omnes homines ad se vocat,
sub vexillo suo congregandos.

Secundum, est ad constructionem loci, vt re-
præsentetur nobis campus amplissimus, circa hie-
rosolymam: in quo dominus Iesus Christus, tan-
quàm bonorum hominum omnium summus dux,
adsistat: Rursum alter campus in Babylo-
nia: vbi se lucifer, malorum, et aduersario-
rum ducem exhibeat.

Tertiū

Tertium , ad gratiam petendam illud erit ,
ut poscamus exploratas habere fraudes
mali ducis , inuocata simul diuina ope , ad eas
vitandas : veri autem , optimiqꝫ Imperatoris
Christi , agnoscere mores ingenuos , ac per gra-
tiam imitari posse.

Punctum primum est , imaginari coram o-
culis meis , apud Campum Babylonicum , Du-
cem impiorum in cathedra ignea , et fumosa ,
sedere , horribilem figura , vultuqꝫ terribilem.

Secundum est aduertere , quomodo conuoca-
tos dæmones innumeros per totum orbem spar-
git ad nocendum : nullis Ciuitatibus , et locis ,
nullis personarum generibus , immu-
nibus relictis .

Tertium , attendere cuiusmodi concionem ha-
beat ,

beat , ad ministros suos , quos instigat , vt correptis , iniectisque laqueis , et catenis , homines primum trahant (quod ferè contingit) ad cupiditatem diuitiarum , vnde postea facilius in mundani honoris ambitionem , ac demum in superbiæ barathrum deturbari queant .

Atque ita tres sunt præcipui tentationum gradus , in diuitijs , honoribus et superbia fundati , ex quibus in alia vitiorum genera omnia , præceps fit decursus .

Similiter ex opposito , considerandus est , summus optimusque noster Dux , & Imperator Christus .

Punctum primum erit conspiciari Christum , in amæno campo iuxta Hierosolymam , humili quidem constitutum loco , sed valde speciosum forma , & aspectu summiè amabilem .

G

Secundū

Secundum autem est speculari, quo pacto ipse mundi dominus vniuersi, electos Apostolos, discipulos, et ministros alios, per orbem mittat, qui omni hominum generi, statui, & conditioni, doctrinam sacram, ac saluti-feram impartiant.

Tertium, auscultare concionem Christi exhortatoriam, ad seruos et amicos suos omnes, in opus tale destinatos, qua eis præcipit: vt iuuare studeant quemlibet: ac primò inducendum curent ad spirituales affectum paupertatis, et insuper (si diuini obsequij ratio, et electio cælestis eò ferat) ad sectandam actu ipso veram paupertatem: deinde vt ad opprobrij contemptusq; desiderium alliciant, vnde humilitatis virtus enascitur. Et ita tres consurgunt perfectionis gradus. videlicet, paupertas, abiectio sui, atq; humilitas, quæ ex diametro diuitijs, honori, et superbiæ opponuntur, ac virtutes om-

nes Statim introducunt .

Colloquium postea formandum erit ad Virginem Beatam , implorandaqꝫ est per eam à filio gratia , vt recipi possim , et manere sub vexillo eius: Itqꝫ primum . per Spiritualem tantum paupertatem , aut etiam in rerum expoliatione sitam (siquidem ad eam me vocare , atqꝫ admittere dignabitur) deinde per abiectionem quoqꝫ , seu ignominiam , vt ipsum imiter vicinius , deprecando tamen culpam aliorum , ne contemptus mei , tam in alicuius detrimentum , quàm in offensam Dei cedat .

Terminabitur primum hoc Colloquium .
Per Ave Maria .

Secundum , Colloquium ad Christum hominem dirigitur , vt mihi à patre impetret illud idem . Subdeturqꝫ in fine oratio . Anima Christi .

Tertium , ad patrem , vt annuat petitioni .
Cum Pater noster .

TRansigetur hoc exercitium semel in media nocte, et altera vice sub auroram. Repetitiones vero duæ circa Matutini sacri atq; vesperarum tempus erunt faciendæ, additis in fine tribus Colloquijs. Sequens vero exercitium fiet ante cœnam.

MEDITATIO EODEM

Quarto die facienda, de tribus hominum classibus seu differentijs, ut potissimam partem amplectamur.

Oratio præparatoria ut semper antehac.

PRæludium primum fiat, propositis vice historiarum, tribus hominum classibus distinctis, quarum unaquæq; decem milia Ducatorum, alio, quàm divini cultus et amoris, studio sibi

bi parauerit , nunc autem placatum habere de-
um , et salua fieri exoptet , sublato vtcunq; no-
xio affectu rerum , vipote salutis impedimento.

Secundum est loci cuiusdam imaginaria con-
structio , in quo videam meipsum , coram Deo
sanctisq; omnibus , cum desiderio , adstantem ,
atq; perseverantem , quonam pacto ipsi Deo
placere queam potissimum .

Tertium est , optatae rei petitio , nimirum
gratiae , per quam id eligam , quod et Deo ac-
ceptissimum , & mihi saluberrimum futurum
sit .

Prima igitur classis , optat quidem acqui-
sitae rei exuere affectum , vt conciliari
Deo possit , sed media , debitaq; adminicula , to-
to vitae tempore non admouet.

SEcunda itidem affectum male ordinatum auferre cupit, sed rem interim mordicus tenere, ac Deum potius trahere ad votum proprium, quàm relicto impedimento, per conducibiliorem statum ad illum tendere.

Tertia postremo, affectum insincerū volens abjicere, rem ipsam ad tollere, vel tenere æquè parata est, prout ad diuinum cultum commodius fore, vel ex diuino instinctu, vel ex rationis dictamine animaduernerit. Ac interim omnia relinquens integra, illud tantum versat, et inquit, nec aliam admittit relinquendæ aut retinendæ rei acquisitæ causam, præter rationem ac desiderium diuinæ gloriæ, vt quàm maxima sit.

Colloquia tria subsequenter, vt nuper facta sunt de vexillis.

Notandū

NOtandum adhæc , quòd vbi affectum
sentimus paupertati perfectæ , quæ tum
in Spiritu , tum in rerum abdicatione subsistit,
aduersantem , et ad diuitias magis inclinantem:
multum confert , ad eum elidendum , petere
ex Deo , licet renitente carne , vt ad pauper-
tatem eiusmodi sectandam nos eligat : seruabi-
mus tamen interea desiderij nostri libertatem,
qua liceat conuenientiorem serui-
tio diuino viam in-
uadere .

Q uinta
G iiii

Q V I N T A D I E , S E Q V E -
tur contemplatio de Domini transitu à
NaZareth ad Iordanem flu-
uium , deq; eius baptis-
mo . fol .

Ilet tam media nocte, quàm primo
mane. Bis præterea repetetur cir-
ca misse ac vesperarum horam.
ante cœnam applicabuntur quin-
quē sensus. Adhæc quodlibet horum quinque ex-
ercitiorum , præcedet oratio præparatoria , cum
tribus præludijs , vt in superioribus de incarna-
tione, et natiuitate traditum est. Necnon adiectis
tribus Colloquijs , vt circa classes , vel iuxta
id , quod ibi fuit subnectatum.

E Xamen autem particulare à prandio &
cæna vsutatum , fiet hic , et in sequentibus de
erectis ac negligentijs , quæ circa proprias eius
dici

diei meditationes , et additiones contigerunt.

Sexta deinceps die contemplandum se offert,
quomodo Christus Iesus à flumine Iordani
petierit desertum , ibiq; versat. s. sit. Ser-
uata omnino exercitij diei quintæ, forma. fol.

Septima. Quomodo beatus Andreas , et
aly successiuè Christum secuti sunt , vt dice-
tur fol.

Octaua, quomodo sermonem fecit dominus
in monte , octo beatitudinis modos edisserens.
fol.

Nona , quomodo nauigantibus discipulis,
se ostendit , ambulans super aquas maris. fol.

Decima , quomodo in Templo docuit, fol.

Vndecima , de Lazari suscitatione, fol.

Duo. decima,

DVodecima, de gestis in die palmarum. fol.

Notanda hoc loco sunt hæc tria .

PRimo , quòd in hac Secunda hebdomada iuxta temporis facultatem, et vtilitatem , personæ sese exercentis , possunt aliquot meditationes vel adijci , vt de mysterijs visitationis, pastorum, circumcisionis , et trium Regum : vel subtrahi ex supra positis , quippæ quæ pro introductione tantum detineantur , ad formandam melius contemplationem .

Secundo , quòd inchoanda est electionum discussio , à contemplatione discessus Christi , ex Nazareth Iordanem versus , vsq; ad eam, quæ fit quinto die , simul comprehendendam.

Tertio, quòd antequàm electionum materiam aggrediamur : vt ad capeffendam Germanam Christi doctrinam, affectum nostrum disponamus,

mus, apprimè iuuat considerare, ac per diem totum reuoluere, identidem, tres sequentes modos humilitatis: necnon Colloquia dicenda cræbro agitare.

Primus humilitatis modus hic est, ad salutem necessarius, vt me penitus subdam diuinæ legi obseruandæ: vtq; ne mundi quidem totius oblato mihi dominio, vel extremo vitæ discrimine obiecto, transgrediar ex deliberato, mandatum vllum diuinum aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo, nos obliget.

Secundus maioris est perfectionis: vt fixo animo ad diuitias, paupertatem: honorem, ignominiam: breuitatem vitæ ac longitudinem æquè sim propensus, vbi æqualis est diuinæ laudis, & salutis meæ occasio. Vtq; nulla vel humanæ quantæcunq; fœlicitatis, vel propriæ mortis conditione proposita, adducar vnquàm, vt culpam, licet venialem tantum, decernam admittere.

Tertius

Tertius, est modus humilitatis absolutissimæ, ut Priores duos iam adeptus, etiam si nullo superaddito laus Dei par foret, ad maiorem tamen imitationem Christi, eligam potius cum eo paupere, spreto, et illuso, pauperiem, contemptum, et insipientiæ titulum amplecti: quàm opes, honores, et sapientiæ æstimationem. Porro ad gradum hunc humilitatis attingendum, magnum adferet compendium, triplicis Colloquij præcedentis de vexillis usus, per quod suppliciter poscamus (si diuinæ placeat benignitati) ad talem perducì electionem, siue maior, siue æqualis obsequij mei erga Deum, Et gloriæ diuinæ prouentus subsit.

Præludiū

P R A E L V D I V M

ad electionem faciendam.

AD bene quippiam eligendum, no-
stræ sunt partes: ut oculo pu-
ro ac simplice spectemus, quor-
sum fuerimus creati, nimirum
ad laudem Dei et salutem nostram: quapro-
pter eligenda sunt ea tantum, quæ conducunt
ad dictum finem, cum ubiq; fini medium, non
medio finis habeat subordinari: unde errant,
qui uxorem ducere primitus, aut Ecclesiasti-
cum munus, seu beneficium adipisci, statuant,
atq; ita demum deo postea inservire, viuentes
præposterè fine ac medio, nec ad deum ten-
dentes rectè, sed obliquè ipsum, ad peruersa
vota sua pertrahere conantes. Atqui è contra-
rio planè agendum est, proposito primum di-
vino cultu, tanquàm fine nostro, et electo de-
inceps

Inceps coniugio, vel sacerdotio, cæterisque rebus omnibus, quatenus expedit, ad præfixum finem ordinatis. Idcirco nihil mouere nos debet, ad medijs quibusuis vtendum, aut supersedendum, nisi habita in primis tam diuinæ laudis, quàm nostræ salutis certa ratione.

I N T R O D U C T I O

ad eligendarum rerum notitiam, complectens 4. puncta et annotationunculam vnā.

Primum punctum est, quòd res omnes quæ sub electionem cadunt, necessariò bonæ esse debent, ex seipsis, aut certè non malæ, nec nisi consonæ institutis orthodoxæ Matris Ecclesiæ.

Secundum, quòd genera duo rerum electioni quadrant: nam quarundam electio immutabilis est, vt

est, ut ordinis sacerdotalis, et matrimonij: aliarum verò mutari potest, sicut reddituum ecclesiasticorum, vel sæcularium, quos recipi et relinqui ex causa, fas est.

Tertium, quòd circa ea, de quibus facta iam sit electio immutabilis, nihil superest eligendum. Sed aduertendum est, quòd si quis improvidè, nec sine obliquis affectionibus aliquid elegerit, quòd non liceat retractare: reliquum est, ubi eum cæperit pœnitere facti, electionis damnum probitate vitæ, et operum solertia pensare, resistere autem nullo pacto decet. quanuis electio istiusmodi non videatur vocatio diuina esse, utpote obliqua, atq; inconsulta: qua in re non pauci errant, electionem malam, et obliquam pro diuina vocatione reputantes: cum hæc semper pura et clara sit, non carnali vllò affectu, vel studio peruerso mixta.

Quartū

Quartum, quòd si quis debito modo et ordine, absq̃ carnali mundanoq̃ affectu, quip̃ iam elegit, quod mutari possit: non est cur violet electionem talem, sed potius vt in ea magis ac magis proficiat, adniti debet.

Notandum autem est, quòd si electio rerum huiusmodi mutabilium, non ita rectè atq̃ sincerè processerit: cam expedit corrigere, vt fructus vberior, et Deo gratior produci possit.

De tēpore

DE TEMPORE TRIPLICI
ad electiones rectè faciendas
magis opportuno.

Tempus primum erit , quando voluntatem diuina virtus sic impellit , vt omnis dubitatio , imò etiam dubitandi facultas animæ sublata sit , quominus sequatur impulsio- nem talem : sicut legimus beato Paulo , et Ma- theo , & alijs nonnullis , vocante Christo ac- cidisse .

Secundum est , quoties satis clarum comper- tumq; sit beneplacitum diuinum , docente id aliquo consolationum , desolationum , vel diuer- sorum spirituum præuio experimento.

Tertium est , quando per animi tranquil-
H litatem

litem aliquis considerato fine; ad quem conditus est (ad dei gloriam scilicet et salutem suam) eligit certum vitæ genus, intra Ecclesiæ catholice limites constitutum, per quod ceu medium, commodius securiusq; ad suum finem tendat. Porro tranquillitas ea tunc noscitur adesse, quotiescunq; anima nullis agitata varijs spiritibus, vires naturales suas liberè exercet. Itaq; nisi primi vel secundi temporis beneficio, electio contingat, superest ad Tertium recursus, duobus modis sequentibus distinctum.

Modus

MODVS PRIOR,

sanæ bonæq; electionis faciendæ,
sex constans punctis.

Vinctum primum, erit, proferre in medium rem deliberandam, vt de officio vel beneficio, acceptandum ne, an potius reijciendum sit. Et ita de cæteris rebus, quæ ad mutabilem electionem spectant.

Secundum est. Adducto ante oculos, creationis meæ fine, in hoc consistente, vt cum Dei laude saluus fiam : in neutram declinare partem, amplectendæ vel repudiandæ rei controuersæ : quin potius velut in medio quodam interstitio, et æquilibrio subsistere, parato intermitten animo, vt in eam ilico partem totus ferar, quam nouero diuinæ gloriæ, et salutis meæ fore aptiorem.

H ii Tertiū

Tertium, obsecrare Dei clementiam, ut dignetur mentem instruere, et impellere voluntatem, quocumque potius mihi tendendum sit: adhibito nihilo secius, pio, fidelique, intellectus mei ratiocinio, per quod apprehensa, et probata Dei voluntate, ad electionem ferar.

Quartum, perpendere quot tandem commodi, vel adminicula, mihi ad finem meum prosequendum accedent, ex tali officio, vel beneficio suscepto: quot rursus ex eodem incommodi et pericula impendent. Præterea, quot per oppositum onis illo, tam commodi et adminicula, quam discrimina, et damna possim expectare.

Quintum, his præmissis, ratiocinari in utramque partem, et iuxta ipsius rationis dictamen, seposito carnis appetitu omni, electionem concludere.

Sextum

Sextum . Electione facta ad orandum citò
prosilire , et illam offerre Deo , perfectè
demum , si ei placeat , recipiendam & stabili-
endam .

MODVS POSTERIOR
bene eligendi , in Regulas 4 . et ad-
notationem vnā distributus .

Regula prima est . quòd , cum
oporteat per affectum , ex dei
amore cælitus infusum , fieri ele-
ctionem: eligentem conuenit per-
sentiscere in seipso , quòd quicquid affectionis,
(siue multum siue modicum sit) erga rem ele-
ctam tenet , ex solius Dei amore , & intuitu
proficiscatur .

Secunda est . considerare , si quis mihi vir a-
micissimus ,

micissimus, cui nihil non perfectionis inesse cupiam, occurreret dubius, super electione huiusmodi: quidnam ego illi decernendum maximè, essem consulturus: quo animaduerso, agendum et mihi ducam, ut suaderem alteri.

Tertia. mecum insuper reputare, si mors ingrueret, quem me male observasse modum, in præsentī deliberatione, iuxta hunc igitur, eligendum nunc esse faciliè intelligam.

Quarta, prospicere non minus, quando pro tribunali sistar iudicandus, quo me consilio hac in re usum esse vellem, quo agnito nunc utar, ut eo tempore magis sim securus.

Adnotandum est postremo, quòd hisce regulis quatuor, propter salutem meam, et animi quietem, accuratè servatis, debeo iuxta ultimum punctum modi præcedentis, electionem ipsam diffinire, et offerre deo comprobendam.

De

DE E M E N D A T I O N E

seu reformatione , circa vitæ
statum cuius facienda.

Mprimis illud est aduertendum,
Quod si quis vel matrimonio,
vel officio dignitatis ecclesiasticæ sit adstrictus (de tempora-

lium vero bonorum quantitate, magna an parua sit non refert) vnde ipsi non vacet, aut parum libeat circa mutabilium rerum electiones versari : operæpretium est earum loco methodum ei tradi , seu formulam aliquam , ex qua vitam suam, et statum proprium possit

emendare .

DEbet igitur quisquis eiusmodi conditionem sortitus est , vt finem creationis , & vitæ suæ rectè statuatur , ac sequatur , per exercitia

H iiii supra

supra dicta , et electionum modos attendere ,
atq; ruminando sedulo colligere , quàm amplam
domum , & familiam , a quom sit se habere ,
quibus eam modis tractare , et administrare con
ueniat , quibus instruere verbis , et exemplis ,
quantum præterea de possessis facultatibus sum
ptum facere liceat , in vsus proprios siue dome
sticos , Quid rursus pauperibus erogare ,
vel impendere pijs operibus deceat , nihil af
fectando aliud , nec quærendo , nisi quod hono
rem Dei , et salutem suam præstet . Hoc enim
vnusquisq; persuasum habeat , tantum se in stu
dijs spiritualibus promoturum esse , quantum
ab amore sui ipsius , & commodi pro
prii affectatione , sese abstra
xerit .

Tertia

TERTIA HEBDOMADA.

PRIMA CONTEMPLATIO

*fit media nocte, et continet orationem
præparatoriam, tria præludia,
sex puncta, cum vno
Colloquio.*

RATIO præparatoria eadem quæ semper.

PRæludium primum, sumitur ex historia. Quo modo Christus à Bethania, misit Hierosolymam discipulos duos, ad parandam cœnam, quò et ipse cum reliquis deinde profectus est: Ibiq̃, post agni Paschalis esum, et peractam cœnam, pedes lauit omnibus, et sacrosanctum Corpus, ac sanguinem

netm

nem suum largitus est. Postremò, sermonem ad eos habuit, post discessum iudæ, ipsi. ven-
dituri.

SECUNDUM, ex compositione loci, considerando dictum iter, asperum, aut lenè, breue, eu. longum, cum cæteris, quæ inesse poterant, circumstantijs: Deinceps conspiciendo locum cænæ amplum, vel angustum, vilem vel ornatum, & consimilia.

TERTIUM, ex optatæ rei petitione, scilicet doloris, indignationis, et confusionis: eo quòd ob peccata mea summus omnium dominus, tantis se tormentis ita obijciat.

PVNCTUM primum erit respicere cænantes, et aliquid in usum meum adducere.

SECUNDUM eosdem audire, quid loquantur, et fructū

fructum inde decerpere.

Tertium attendere quid agant, et per omnia proficere.

Quartum advertere quid iam inde Christus pati appetat, et incipiat, iuxta historiam: unde incipiam et ipse, dolorem, mœstitiā, et fletum mihi excitare: meq; affligam similiter in subsequentibus.

Quintum, meditari quo se pacto, abscondens Christi diuinitas, aduersarios suos, cum valeat, non perdat, sed pœnas adeo crudeles, pati sinat humanitatem.

Sextum cogitare cum talia ferat pro peccatis meis, quid agere debeam, aut pati eius causa.

Colloquium ad Christum fiet, terminandum cum Pater noster.

In Colloquiis

IN Colloquijs est notandum (vt supra ex
parte iam exposuimus) quòd agere conuenit,
et aliquid petere , iuxta præsentis rei rationem,
videlicet , prout sentio in me consolationem, vel
perturbationem : prout virtutem vnā, vel al-
teram expeto . Prout in hanc , vel illam par-
tem de me statuere intendo . Prout etiam de
re quam contemplor , tristari volo, vel lætari.
Deniq; postulandum erit illud , quod circa rem
certam aliquam , maximè desidero : Et vnum
duntaxat Colloquium poterit confici ad Chri-
stum dominum : vel triplex , si deuotio insti-
get , nempe ad matrem , filium et patrem : si-
cut traditum est in contemplatione Secundæ heb-
domadæ de tribus classibus cum sequen-
te illic annotatione .

Secunda

SECUNDA CONTEMPLA-

tio in aurora de rebus à Christo post
cœnam, & in horto gestis.

O Ratio præparatoria consueta semper.

PRæludium primum, est iuxta historiam :
Quomodo Iesus Christus, unà cum undecim
suis apostolis, descendit ex monte Syon,
ubi fuerant cœnati, et transiens per vallem Io-
saphat, relictis ibi ex illis, octo, alijs vero
tribus, in horti parte, seorsum ipse digrediens,
oravit, ad sudorem vsq; sanguineum, iterata iam
ter eadem ad patrem suum oratione : Postea
excitis discipulis à somno : prostratis ad solam
vocem, cum Iuda, per esculum prodente ad-
uersarijs, restituta deinceps, quam amputaue-
rat Petrus, Malebi auricula : comprehensus tan-
dem est, quasi nefarius, aut latro quispiam,
Et per

Et per vallem illam, ad Annæ domum primò tractus.

SECUNDUM est pro construendo loco, viam intueri declivem, planam, Et arduam: Item hortum certa magnitudine, figura, et habitudine depingendum.

TERTIUM pro voti consecutione, poscere mœrorem, plañctum, anxietatem, & cæteras id genus pœnas interiores, ut Christo patienti pro me, compatiar.

NOTANDA simul hæc quatuor.

PRIMUM quòd post præparatoriam orationem, cum tribus præludijs Secundi huius exercitij, eodem modo, et ordine procedendum est, per puncta, et per Colloquium, ut in præcedente, de cæna, peractum est: Adjiciendæ quoq̃

quoque erunt, circa missæ, et vesperearum tempus,
duæ repetitiones super vna, & altera dicta
contemplatione: Ante cœnam verò, applica-
buntur quinque sensus, præmissa ubique, oratione
præparatoria, cum tribus præludijs, oblatæ ma-
teriæ congruentibus, quemadmodum in hebdo-
mada Secunda, satis descriptum est.

Secundum, quòd habita ætatis, complexionis
corporalis, ac dispositionis totius ratione,
vel quinque, vel pauciora exercitia, diebus sin-
gulis implebantur.

Tertium, quòd in hac Tertia hebdomada,
mutandæ sunt ex parte, additio Secunda
& Sexta; siquidem (quod ad Secundam spe-
ctat) ubi fuero experfectus, præcogitans quò
tendam, & instantem contemplationem pau-
lulum delibans, interim dum surgo, & accin-
gor, adnitar simul ad tristitiam, & dolo-
rem, de tot, ac tantis Christi pœnis, meipsum
acriter

acriter incitare . quoad sextam vero , suffugiam
potius , quàm quæram , aut admittam , iucundas
cogitationes , licet alioqui vtilis , et sanctas : vt
sunt de resurrectione Christi , et gloria . Pro
quibus in meditanda eius passione , angores ac
pœnas hauriam , ex frequenti eorum recordatio
ne , quæ ab hora suæ natiuitatis , ad exitum
vsq; vitæ huius , ipse perpeffus est .

QVartum, Quòd examen particulare, cir
ca tam exercitiorum , quàm additionum fun
ctionem , fiet ad eundem modum vt in heb
domada præcedente.

IN Secunda autem die contemplatio alia suc
cedet noctu transfigenda , de gestis in domo An
næ , vt narratur , fol. Sub auroram verò ,
de secretis rebus in domo Caiphæ , fol. Deinde
repetitiones , et vsus sensuum , velut prius.

In tertia

IN Tertia, die contemplabimur per noctem
mediam, quomodo ductus est ad Pilatum Chri-
stus, et quid ibi actum, ut dicitur fol.

Diluculo verò, de ijs quæ gesta sunt, trans-
misso Christo ad Herodem, fol. Sub-
detur repetitionum, et sensuum consuetus usus.

Die Quarta, meditatio nocturna, per-
curret historiam de reditu ab Herodæ, usq[ue]
ad mediam partem mysteriorum, quæ apud
Pilatum secuta sunt, reliquam vero partem,
circa lucem primam prosequemur. De repe-
titionibus quoq[ue], et sensibus, pro consuetudine
sit agendum,

Die Quinta, sub noctis medium, de pro-
gressu ipso passionis contemplabimur, à senten-
tia Pilati usq[ue] ad crucifixionem. Sub auroram
deinceps, ab elevatione crucis, ad Christi usq[ue]
expirationem, de quibus, fol. Repetitiones,

nes, et sensuum exercitatio, vt supra.

Die Sexta noctu, quomodo mortuus Dominus, sublatus de cruce, et ad monumentum delatus est, fol. primo mane, ex quo sepultus fuit, donec beata Virgo in domum aliquam se recepit. fol.

Die Septima, internoctu et mane, passionem totam reuoluemus. Postea repetitionum, et sensuum vice, per diem totum considerabimus, quàm licebit frequentissimè, quopactò sanctissimum Iesu Christi corpus, remanserit ab anima seiunctum, et vbinam, aut quomodo sepultum. Item quæ fuerit beatæ Mariæ Matris solitudo, desolatio qualis, Et quanta afflictio. q̃ acerbus quoq; discipulorum mæror extiterit.

Svbnotandum est quòd sicui libeat, meditandæ Christi passioni, diutius instare, contemplationes singulas, debet absolvere cum paucioribus mysterijs: Ita vt prima solum comprehendat

præbendat cœnam . Secunda, lotionem pedum .
Tertia , Eucharistiæ sanctæ institutionem .

Quarta, Sermonem ibi subsequutum : et sic in
cæteris agendum .

Ad hæc traiecta tota passione , licebit, proxi-
mo post die iterare eius dimidium, atq; reliquum
postridie: perendie rursus totam simul.

E' contrario vero, si quis malit tempus succide-
re: contempletur de cœna domini per noctem.
De horto in aurora. de Annæ domo circa mis-
sam . Sub vesp̄eras de domo Caiphæ: de præ-
torio Pilati ante cœnam: et ita pergendo, per dies
singulos, diuersa exercitia quinq; implebuntur:
vtpote repetitionum, ac sensuum, v̄su præter-
misso: transcursa vero passione, operæpretium
fuerit, eandem simul totam, die vnico reuoluere,
siue in vnum tantum exercitium congestam,
siue distributam in plura, prout sibi fore con-
ducibilius ille censuerit.

REGVLAE ALIQVOT

ad victum rectè temperandum.

Rima est, quòd à pane minus abstinentum sit, quàm à reliquis alimentis, cum neq; gulam adeo iritet, nec tentationi æquè obnoxios nos reddat.

SEcunda, quòd circa potum, attendenda sit magis abstinentia, quàm circa panem, cautè obseruando, quæ proffit mensura potus, vt sumatur semper: quæ rursum noceat, vt tollatur.

TErtia, quòd circa pulmenta, et edulia potissimum, abstinentiæ ratio versetur: cum per illa, tum appetitui ad peccandum, tum inimico ad tentandum, maior subministretur occasio.

èperanda

temperanda sunt igitur, vitandi excessus causa. quod fit dupliciter, dum vel cibis grossioribus vescimur, atq; assuescimus, vel dum parcè delicatis utimur.

Q Varta est, quòd quanto plus de conueniente victu sibi quis ademerit (vitato interim valetudinis aduersæ graui periculo) tanto celerius mensuram cibi ac potus iustam reperiet. tum quia hoc modo, melius se disponens, et obnixius tendens ad perfectionem, sentiet interdum quosdam cognitionis internæ radios, et consolatorios motus sibi cælitus immissos, ex quibus facile poterit rationem victus commodiorem discernere: tum quoniam si quis ita abstinendo, se deprehenderit viribus imbecilliores esse, quàm ut exercitia ipsa spiritalia, peragere commodè valeat, sic facile aduertet, quam mensuram victus, naturæ necessitas requirat.

Quinta, quòd expedit inter comeden-
dum imaginari, quasi videamus Iesum
Christum dominum nostrum vescentem cum
suis discipulis, obseruando quem teneat edendi,
bibendi, respiciendi, & loquendi modum,
eumq; ad imitandum nobis proponendo. Vsu-
ueniet enim, vt occupato magis intellectu, cir-
ca meditationem talem, quàm circa corporalem
cibum, discamus facilius victum moderari.

Sexta, quòd gratia varietatis, aliæ adhiberi
possunt meditationes inter vescendum, vt sunt
de sanctorum vita, de pia quapiam doctrina,
vel de aliquo spiritali negotio agendo. vnde
sic abstracta mente, cibus ipse, & vescendi
delectatio, parum sentiatur.

Septima, quòd cauendum sit præcipuè, ne
super sumendos cibos, animus quodam modo
totus

totus effundatur , et ne auidè vescamur , aut
festinè , sed appetitui semper dominantes , tum
mensuram victus , tum sumendi modum vnà
temperemus .

Octava est . quòd plurimum conducit , ad
tollendam cibi potusq; immoderantiam , si an-
te prandium aut cœnam , et quacunq; hora nul-
la esuries sentitur , præuia deliberatione , victum
proximè sumendum , diffiniamus ad mensu-
ram certam , quam deinde nulla vel propria
auaritia , vel instigatione inimici , vnquàm
excedamus : sed potius vincendæ vtriusq;
causa , de illa nonnihil etiam
subducamus .

Quarta

I iiii

QVARTA HEBDOMADA.

CONTEMPLATIO PRIMA.

Quomodo Iesus Dominus, post resurrectionem apparuit sanctæ Matri suæ: vt habetur infra, fol.

RATIO Præparatoria iuxta morem.

Praludium primum accipitur ab historia. Quomodo postquam expiravit Dominus in cruce, sepulto corpore, sed diuinitate semper sociato, ipse in anima diuinitati quoq; continuè vnita, descendit ad inferos, ereptisq; inde iustorum animabus, rediens ad sepulchrum, corpus cum anima denuò vnuit.

ac resurgens , demum apparuit beatæ Virgini
Matri suæ viuus , vt piæ ac verisimiliter cre-
dendum est.

SECUNDUM , pro constructione loci , Specu-
landum accipiet sepulchri situm , et Beatæ Vir-
ginis domicilium , cuius formam , partes , &
reliquam dispositionem , vt cellulam , et orato-
rium , sigillatim perscrutabimur .

TERTIUM , continebit gratiam petendam , vt
scilicet immensum Christi ac Matris gaudium ,
participemus .

PVNCTUM Primum , Secundum , ac Ter-
tium , eadem hic erunt , quæ supra in contem-
platione cænæ fuerunt exposita , i . considerare
personas verba , opera .

QUARTUM verò , erit animaduvertere , quo-
modo

modo Christi diuinitas , passionis et mortis tempore abscondita, palam se faciat in resurrectione , ac tot miraculis deinceps elucescat.

Q Vintum æstimare quàm prompto copiosq; functus sit dominus , consolandi suos officio : adhibita consolationis , quæ ab amicissimo quopiam præstari potest , similitudine .

Colloquio vno , vel pluribus , iuxta materiam faciendis terminetur contemplatio , cum Pater noster.

Notandum porrò quòd in sequentibus contemplationibus , seu exercitijs , recensenda erunt per ordinem , mysteria omnia resurrectionis , ascensionisq; , et quæ sunt intermeàia , seruatis ubiq; iisdem formulis , et modis , sicuti per totam illam hebdomadam factum est , in qua
passionis

passionis mysteria contemplati sumus: et iuxta modum ac exemplum primæ huius de resurrectione Domini, meditationis, formandæ sunt sequentes omnes, atq; regulandæ, tam in præludijs (nisi quòd hæc rebus sunt accommodanda) quàm in punctis quinque et additionibus singulis. Pari etiam ratione circa repetitiones, et sensuum operationes, necnon in augendo, minuendo'ue exercitiorum, secundum mysterii numero, dirigi poterimus, sicut in prædicta, meditandæ Christi passionis hebdomada fuimus edocti.

Secundo notandum est, conuenire magis quartæ huic hebdomadæ, quàm præcedentibus, ut quatuor duntaxat fiant exercitia. Primum postquam mane surreximus. Secundum, circa missæ tempus, vel paulo ante prandium, prioris repetitionis loco. Tertium, hora vespèrarum pro
secunda

secunda repetitione. Quartum, ante cœnam
admodis sensuum officijs, ad imprimendas for
tius animæ, contemplationes tres, eo die factas,
signatis obiter, et peritius tractatis partibus,
seu locis illis, in quibus motus animi efficaciores,
maioresq; gustum spirituales senserimus.

Tertio, quòd quanuis ei qui exercitatur,
certus præscribatur numerus punctorum, pu
ta ternarius, aut quinaris, liberum tamen ipsi
erit in plura vel pauciora puncta redigere con
templationem, prout commodius se habere ex
pertus fuerit. qua in re magnopere iuuabit,
ante ingressum exercitiij, tractanda puncta
comminisci, et numero certo præfinire.

Quarto deniq; notandum est, quòd per
quartam hanc hebdomadam, variari debent
Secunda, Sexta, Septima, et Decima additio
nes.

nes . In Secunda , quidem : vt dum euigilo ,
repente mihi ponam ob oculos , statutam con-
templationem , et de gaudio Domini , cum suis ,
studeam et ipse exilarescere . In Sexta ,
vero , vt memoriæ meæ obijciam ea , quæ læ-
titiâ spiritualescient : vt cogitatio de gloria .
In Septima , vt lucis et cæli utar commoditate ,
quæ sese offeret : puta per tempus vernum ,
herbarum virentium et florum aspectu , aut
aprici loci amenitate : per hiemem verò solis
vel ignis opportuno calore , et ita de cæteris
corporis atq; animi oblectationibus congruis ,
per quas Creatori et Redemptori meo , con-
gaudere queam . In Decima , vt loco pœniten-
tiæ , temperantia et modicitate victus conten-
tus sim , nisi quo tempore ieiunium , vel ab-
stinentiam Ecclesia indixit , cuius præceptis
semper obtemperandum est , nisi
iustum adsit impedimentum .

Contēplatio

CONTEMPLATIO AD

amorem spiritualem in nobis
excitandum.

In primis duo notanda sunt. Pri-
mum quòd amor ipse ab operi-
bus magis quàm a verbis pen-
det. Secundum, quòd consistit a-
mor in mutua facultatum, rerum & operum
communicatione, puta scientiæ diuitiarum, hono-
ris et boni cuiuscunq.

O Ratio præmittitur ex more.

PRæludium primum est, vt coram domino,
angelis sanctisq; omnibus, mihi propitijs, stare
me videam.

Secundum vt gratiam Dei efflagitem, per
quàm beneficiorum eius, in me collatorum ma-
gnitudinem perspicuens, ad amorem, cultum,
et seruitium ipsius, totum me impendam.

PVnctum primum sit, reuocare in memo-
riā

riam beneficia creationis, ac redemptionis: donatidem particularia, seu priuata enumerare. et cum intimo affectu perpendere, quantum mea causa benignissimus dominus egerit, atq; pertulerit, quantum mihi elargitus sit, de thesauris suis. quodq; iuxta diuinum suum decretum, et beneplacitum, seipsum mihi quantum potest, donare velit. Quibus optime inspectis vertar ad meipsum, et disquiram mecum, quæ meæ sint partes, et quid æquum iustumq; sit, vt diuinæ offeram, et exhibeam maiestati: haud sanè dubium, quin mea omnia offerre debeam, ac meipsum, cū summo affectu, et verbis huiusmodi, vel similibus.

SVscipe Domine vniuersam meam libertatem. Accipe memoriam, intellectum, atq; voluntatem omnem. Quicquid habeo, vel possideo, mihi largitus es: id tibi totum restituo, ac tuæ prorsus voluntati trado gubernandum. Amorem tui solum, cum
gratia

gratia tua , mihi dones : & diues sum satis :
nec aliud quicquàm ultra posco.

Secundum erit speculari deum , in singulis
existentem creaturis suis , et elementis quidem
dantem ut sint , plantis verò , ut per vege-
tationem quoq; uiuant . Animalibus insuper ,
ut sentiant . hominibus postremo , ut simul
etiam intelligant , Inter quos accepi & ipse ,
vniuersa hæc beneficia , esse , viuere , sentire ,
ac intelligere , meq; templum quodam suum
efficere voluit , ad imaginem suam et simili-
tudinem creatum . Ex quorum omnium ad-
miratione , reflexus in meipsum , agam ut in
primo puncto , vel melius siquid occurrerit ,
id quod in punctis etiam sequentibus , erit fa-
cilitandum.

Tertium est , considerare eundem deum , ac
dominũ ,

dominum , propter me , in creaturis suis operantem , et laborantem quodam modo , quatenus dat ipsis , conseruatq; id quod sunt , habent , possunt , atq; agunt : quæ omnia , vt supra , in mei considerationem reflectenda erunt.

Quartum prospicere , quo pacto munerata , et bona omnia cœlitus descendunt . vt sunt potentia , iustitia , bonitas , scientia , et alia quælibet humana perfectio , terminis quibusdam certis circumscripta , quæ ab infinito illo , totius boni thesauro , sicut lumen à sole , et ex fonte aqua , deriuantur . Addenda superest reflexio prædicta , in mei circumspectionem .

Colloquium etiam in fine fiet , terminandum cum Pater noster .

K

Modi

MODI TRES ORANDI.

Primus orandi modus, deducendus est ex mandatis, ex peccatis septem mortalibus, ex tribus animæ potentijs, et ex quinque sensibus consideratis: unde non tam habet orationis formam, quàm exercitiij cuiusdam spiritualis. per quod et anima iuuatur, et oratio Deo redditur acceptior. Prius itaq; quàm hoc orem modo, iuxta illud quod tertiæ additioni æquipollet, sedebo vel deambulabo paulisper (prout ad animæ quietem facere videro) pensitans apud me quò mihi accedendum sit, et quid faciendum. Hoc idem additionis genus ad omnem orandi modum præmitti debet,

O Ratio præparatoria gratiæ, contineat postulationem, ut mihi detur agnoscere, quicquid deliquero

deliquero , aduersus deæalogi præcepta , meq; in posterum emendare , intellectis illis exactius , et (vt par est) ad Dei gloriam & salutem meam solito cautiùs obseruatis.

PRimo ergo , mandatum quodlibet , ordine discutiam , attendens quo pacto seruauerim illud , aut violauerim , deq; succurrentibus in memoriam delictis , veniam præcabor . recitando semel Pater noster . Porro in excutiendis singulis præceptis , satis fuerit insumi spatium temporis , quo ter posset oratio dominica percurri , Notandum tamen , quòd circa præceptum , cuius præuaricatio rariùs nobis accideret , minus immorandum esset , at eò amplius , quòd lapsus fuerit ex assuetudine frequentior : idq; similiter circa mortalia peccata , sit præstandũ.

Completo de præceptis singulis discursu ,
K ii post

post mei accusationem, et gratiæ implorationē,
vt ea vigilantius deinceps custodiam, Colloquū
dirigam ad deum iuxta rei occasionem.

Secundo, similem orationis modum prosequemur, circa mortalia peccata, post additionem et præparatoriam orationem, sicut fecimus in præceptis, nihil enim vtrobiq; varium occurrit, nisi quod ad materiam attinet, cum præcepta quidem seruanda sint, peccata vero deuitanda. Cætera eadem sunt. fietq; itidem Colloquium.

Sciendum est, peccatorum vitiorumq; notitiam, iuuari per contrariorum actuum, & habituum considerationem. quapropter per gratiam diuinam et piam quamlibet exercitationem, laborandum est vnicuiq;, vt virtutes sibi pararet, mortalibus peccatis septem eppositas.

Tertio,

Tertio, circa tres animæ potentias, idem sequitur progressus, per additionem, orationem, et discussionem singularum, cum Colloquio ad finem, faciendus.

Quarto circa quinque sensus corporis nulla re mutata præter materiam. Vbi subnotandum est, quod, si quis optet in sensuum suorum usu, Christum imitari, debet in oratione præparatoria, seipsum super hoc, deo commendare, factæque sensuum singulorum examinationi, dominicam orationem subjicere, si vero similem affectet, beatæ Virginis Mariæ imitationem, ei se commendet tanquam à filio id impetraturæ, et salutationem angelicam, dum sensus excutit, identidem recitet.

Secundus

K iii

SECUNDVS ORANDI

modus ex vocum orationis singularum,
perpensa significatione .

Aditio eadem quæ superius it
præuia.

ORatio præparatoria per-
sonæ congruet , ad quam dirigitur.

Secundus orandi modus est , vt flexis genibus
vel sedendo (pro habitudine corporis , et animi
deuotione) oculis vel clausis , vel defixis in par-
tem vnā , neq; huc et illuc motis , præcationem
dominicā à principio recitemus , et in prima
voce , quæ est , pater , meditationis figamus pe-
dem , quandiu circa eam variæ nobis significa-
tiones , similitudines , spirituales gustus , et aliæ
commotiones deuotæ incident : et ita deinceps per
singula , eiusdem , vel alterius orationis verba ,
facitabimus .

Regulæ

REGVLAE TRES,

circa hæc seruandæ .

PRima , vt in tali præcationis cuiuslibet ruminatione , horæ spatium insumamus , quo expleto Ave Maria, Credo, Anima Christi, & Salve Regina, Semel, iuxta communem morem, vel mente sola, vel etiam voce percurrantur .

SEcunda est, quòd si orantibus hoc modo nobis, in vna voce, vel duabus, meditatio affluat, et interna simul delectatio, postponenda erit transcurrendi cura, licet hora tota prætereat, elapsa, reliquum orationis cursim recitetur.

Tertia, vt quando ita contigerit, meditandæ voci vni, aut paucalis, horam impendisse, postmodum recitatio breuiter eo, quòd

excussum fuit , ad sequentis verbi considera-
tionem pergamus.

POST excussam vero ad hunc modum do-
minicam præcationem totam , Succedet salu-
tatio angelica , deinde alia , atq; alia oratio , vt
sine interruptione , hæc orandi exercitatio pro-
cedat,

Adhæc oratione qualibet sic completa , perso-
nam illam , ad quam pertinebat , paucis com-
pellabimus , virtutem aliquam , aut
gratiam petentes , qua ma-
xime indigere nos
senserimus,

Tertius

TERTIVS ORANDI

modus per quandam vocum & temporum commensurationem.

Aditio ab utraq; superiore nihil differt.

Ratio præparatoria fit, et sicut in Secundo modo.

Tertius hic orandi modus in eo consistit, ut inter singulas respirandi vices, singula dominicæ, alterius'ue orationis, verba transmittamus, expensa interim, vel significatione prolata vocis, vel personæ, ad quam oratio spectat, dignitate, vel mea ipsius vilitate, vel, utriusq; postremo differentia. Eodem procedendum modo, in verbis reliquis. Addendæ quoq; orationes supra memoratæ, Ave, Credo, etc.

Regulæ

R E G V L A E D V A E,

huc spectantes .

PRior , vt finita iuxta hunc orandi modum
præcatione dominica , sumatur alijs diebus , vel
horis , angelica salutatio , simili respirationum
interuallo tractanda , cum alijs orationibus , vsi
tato more recitandis .

Posterior . vt qui hunc orandi modum exer
cere cupit , diutius , ad eum applicet præca
tiones omnes , supra dictas , aut earum par
tes , & paria anhelituum , ac vocum
interstitia obseruet .

VITAE DOMINI
NOSTRI IESV
CHRISTI,
MYSTERIA.

Notandum est primitus, omnia
sequētium mysteriorum verba,
quæ includuntur parenthesi, ex
ipsis Euangelijs de prompta es
se, non item cætera. Adhæc, in vnoquoq; my
sterio, semper aut ferè, poni puncta tria, vt
expeditior sit contemplatio, quò est distinctior.

DE ANNUNTIATA BEATÆ
Mariæ virginis Christi incarnatione,
de qua lucæ primo,

PRimo. quomodo Angelus Gabriel, Bea
tā virginem salutans, diuini verbi conceptionem
ei nuntiauit. C Ingressus angelus ad eam dixit.

Aue

Aue Maria gratia plena etc. Ecce concipies in
utero, & paries filium etc.)

Secundo confirmat Angelus id quod præ-
dixerat, adducto exemplo de Sancti Io-
annis Baptiste conceptione admiranda (&
ecce Elisabeth cognata tua, et ipsa concepit
filium in senectute sua etc.) Tertio respon-
dit Angelo Virgo sancta (ecce ancilla domini
fiat mihi secundum verbum tuum.)

DE MARIA, ELISABETH

Cognatam suam visitante, vt habetur

Luc. primo.

In primo quomodo inuisit Maria
Elisabeth, ac S. Ioannes, in
utero existens, sensit Mariæ
salutationem, et gessit (cum
audisset salutationem Mariæ Elisabeth, exul-
tante

tauit infans in vtero, Et repleta est Spiritu
 sancto Elisabeth, et exclamavit voce magna,
 et dixit, Benedicta tu inter mulieres, et bene-
 dictus fructus ventris tui) Secundo, Beata
 Virgo in hoc canticum prae laetitia prorupit
 (Magnificat anima mea dominum etc.) Ter-
 tio. (mansit Maria cum illa quasi mensibus
 tribus, et reuersa est in domum suam,)

DE CHRISTI NA- TIVITATE

Luc. Secundo.

Dixit, Beata Maria cum Io-
 seph sponso suo à Nazareth,
 proficiscitur Betlehem (Ascen-
 dit Ioseph à Galilæa, in Bet-
 lehem, ut proficeretur cum Maria uxore sua
 prægnante.)

Secundo

Secundo (peperit filium suum primogeni-
tum, et inuoluit eum pannis, et reclinauit
in præsepio) Tertio, eo tempore (facta est
multitudo militiæ cælestis laudantium deum,
et dicentium. Gloria in excelsis etc.)

DE PASTORIBVS

Luc. Secundo.

Primo, pastoribus reuelatur Chri-
sti natiuitas per Angelum (An-
nuntio vobis gaudium magnum,
quia hodie natus est vobis Saluator mundi etc.)
Secundo, pastores properāt in Bethlehem (Ve-
nerunt festinantes, et inuenerunt Mariam, et
Ioseph, et infantem positum in præsepio)
Tertio (Reuersi sunt pastores laudantes et glo-
rificantes Deum.)

De

DE CIRCUNCISIONE,

ibidem.

Primo circumcissus est Puer.
Secundo (Vocatū est nomē eius
Iesus, quod vocatum est ab an
gelo, priusquā in vtero conci
peretur.) Tertio redditus est Matri suæ puer,
quæ illi compatiebatur, de sanguinis
visa effusione.

DE III. MAGIS REGI bus. Math. Secundo.

Primo, tres magi reges ad puerum Iesum ado
randū, venerūt, Stella duce, ita attestantes. (Vi
dimus Stellā eius in oriente, et venimus adora
re eum) Secundo (procidentes adorauerunt
eum, et obtulerunt ei munera aurum, thus,
et my

et myrrham) Tertio (responso accepto in somnis, ne redirent ad Herodem, per aliam viam reuersi sunt in regionem suam.)

DE PURIFICATIONE

Beatæ Virginis, et pueri Iesu præsentatione, Luc. Secundo.

PRIMO, Detulerunt puerum in templum, ut præsentarent eum Deo, tanquàm primogenitū, offerentes pro eo consuetū munus (parturitū, aut duos pullos collūbarum) Secūdo, Simeon veniens eadem hora, in templum (accepit eum in vīnas suas, et benedixit Deum, et dixit, Nunc dimittis seruum tuum domine etc.) Tertio (Anna superueniens confitebatur domino, et loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem israel.)

De fuga

DE FUGA IN AEGIPTVM.

Math. Secundo.

Primo, Volens Herodes, puerulum Iesum interficere, occidit innocentes: præmonito Ioseph per Angelum, vt in Aegyptum profugeret. (Surge & accipe puerum cum Maria Matre eius et fuge in Aegyptum) Secundo, Iter corripuit Ioseph Aegyptum versus. (qui nocte consurgens, discescit in Aegyptum). Tertio (& stetit ibi, vsq; ad obitum Herodis)

L

De reditu

DE REDITV AB AEGIPTO

Math. secundo.

P Rimo. Admonetur Ioseph ab Angelo, vt in terram israel reuertatur. (Surge et accipe puerum et Matrem eius, & vade in terram israel.)
Secundo (Surgens venit in terram israel)
Tertio, Eò quòd regnabat Archelaus, filius Herodis in Iudæa, recessit in Nazareth.

DE VITA DOMINI AB

anno ætatis suæ xii. vsq; ad
xxx. Luc. secundo.

P Rimo. quomodo subditus erat, et obediens parentibus.
Secundo (Proficiebat sapientia, ætate & gratia,)

Tertio

Tertio, videtur fabrilem artem exercuisse ,
cum dicat , sanctus Marchus cap.⁸ sexto non-
ne hic est faber ille ?)

DE ASCENSU IN TEM-

plum anno duodecimo , Luc .

Secundo .

Rimo, natus IESVS annos xii.
P è Nazaret, profectus est Hiero-
solymani . Secundo, remansit il-
lic nescijs parentibus . Tertio, post triduum,
inuenerunt eum in templo, sedentem inter do-
ctores : Et ipse illis causam moræ percontan-
tibus , respondit (An nesciebatis
quia in ijs quæ patris mei sunt,
oportet me esse ?)

DE BAPTISMO

eius . Math . Tertio .

Primo Matri valedicens, è Na
Zareth , ad Iordanis flumen
se contulit , vbi tunc Ioannes
baptizabat . Secundo baptiza
tus est a Ioanne , excusante se primum de indi
gnitate , sed compulso his verbis . (Sine mo
do' , Sic enim decet nos implere omnem iusti
tiam) Tertio descendit Spiritus sanctus super
eum . & vox de caelo sic attestans
(hic est filius meus dilectus ,
in quo mihi complacui .)

De tentatione

DE TENTATIONE CHRISTI.

Luc. quarto, & Math. quarto.

Rimo, post baptismum secessit in desertum Christus, & ibi per dies 40. & totidem noctes, ieiunauit. Secundo ter ab inimico tentatus est (accedens tentator dixit ei si tu es filius Dei, die vt lapides isti panes fiant. Mittere te deorsum. Omnia hæc dabo tibi si cadens adoraueris me.) Tercio, (Accesserunt Angeli, & ministrabant ei.)

L iii De apo-

DE APOSTOLORVM

vocatione .

Primo, videntur, sancti, Petrus, et Andreas, fuisse ter vocati. Primum ad solam quandam Christi notitiam, Ioan. primo. Deinde ad sequelam solum temporaneam, cum animo reuertendi ad piscationem. Luc. quinto. Vltimò, ad perpetuam sequelam. Math. quarto. Et Marc. primo. Secundo, vocauit filios Zebedæi Math. quarto. Et Philippum, Ioan. primo. Et Math. Math. nono. Tertio. Vocati sunt reliqui licet de quorundam vocatione, & de ordine vocationum, expressa mentio non fiat in Euangelio.

Tria hic expendenda sunt. Primum, quomodo erant apostoli abiectæ conditionis. Secundo, ad quantam fuerint dignitatem, et quàm suauiter

suauiter vocati. Tertium quibus gratiæ donis supra omnes veteris testamenti patres, non quique sanctos, euecti sint.

DE PRIMO CHRISTI

miraculo factō in nuptiis,

Ioan. octauo,

Primo, Inuitatus fuit Christus cum discipulis suis ad nuptias, Secundo, deficere vinum mater commouit, (Vinum non habent) Et ministris dixit (Quodcumque dixerit vobis facite) Tertio, aquam in vinum Dominus conuertit (Et manifestauit gloriam suam, Et crediderunt in eum discipuli eius.)

L iiii De fugatis

DE FUGATIS E' TEMPLO

negotiatoribus prima vice.

Ioan. Secundo.

Primo eiecit de templo vendentes illic et ementes, facto ex funiculis flagello. Secundo nummulariorum subuersis mensis, pecunias effudit. Tertio vendentibus columbas, mansuetè inquit: (auferte ista hinc et nolite facere domum meam, domum negotiationis.)

DE SERMONE CHRISTI,

habito in monte. Math. quinto.

Primo ad dilectos suos discipulos, octo Christus beatitudinis genera exposuit. (beati pauperes spiritu, mites, misericordes, qui lugent qui esuriunt et

qui esuriunt, et sitiunt iustitiam, qui sunt mundo corde, pacifici, & qui persecutionem patiuntur) Secundo eos exhortatur, ut acceptis donis seu talentis, utantur rectè. (Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in cælis est) Tertio ostendit non soluere se legem, sed implere, explicatis præceptis de vitando homicidio, furto, fornicatione, periurio. Et de diligendis quoque inimicis. (ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros: benefacite ijs, qui oderunt vos.)

De sedata

DE SEDATA MARIS TEM

pestate Math. octauo.

Rimo, dormiente CHRISTO
P coorta est in mari vehemens tempe
stas. Secundo, excitarunt à som
no eum terrui discipuli, quos de fidei leuitate ar
guit (Quid timidi estis modicæ fidei ?)
Tertio, ventis & mari præcepit vt conquiesce
rent, & facta est statim tranquillitas : vnde
obstupentes homines dicebant (Quis est hic,
quia venti et mare obediunt ei ?)

DE AMBVLATIONE SV

per aquas. Math. xiiii.

Rimo. Cum in monte adhuc esset
P Christus, discipulis in nauiculam
abire iussis, & dimissa turba, re-
mansit

mansit ad orandum solus .

Secundo , cum agitaretur noctu naucula , eò ipse venit , ambulans super aquas , vnde perterrefacti discipuli , phantasma esse iudicabant. Tertio postquam dixerat ad eos (Ego sum , nolite timere) Sanctus Petrus accedendi petijt facultatem , & gradiendo super aquas , ob subortum metum mergi cæpit , quem increpans dominus de modica fide , nauculam intravit , & cessavit ventus .

DE MISSIS AD PRAE-
dicandum Apostolis . Math .
decimo.

Primo , Discipulis IESVS conuocatis , dedit potestatem eijciendi dæmonia ex hominibus , & omne morborum genus sanandi .

Secundo ,

Secundo prudentiam eos docuit, et patientiam.
 (ecce ego mitto vos tanquàm agnos in medi-
 um luporum , Estote ergo prudentes sicut
 serpentes , & simplices sicut columbæ)
 Tertio profectiōis exponit modum (nolite pos-
 sidere aurum nec argentum : quod gratis acce-
 pistis gratis date) Adhæc materiam prædi-
 cationis expressit (euntes prædicate , dicentes
 quia ecce appropinquavit regnum cælorum ,)

D'E CONVERSIONE

Magdalenæ Luc. Ca. septimo,

Rimo : CHRISTO accum-
 P bente mensæ in Pharisei domo, in-
 gr-ssa est mulier, quæ fuerat in Ci-
 uitate peccatrix (siue Maria Magdalena , so-
 ror Marthæ fuerit , siue alia) deferens alaba-
 strinum

*strinum vas, unguento plenum. Secundo
stans retrò cæpit pedes eius rigare lacrimis
et capillis suis abstergere, deosculari, et unge
re. Tertio criminatam eam à pharisæo,
defendit Christus, et ad ipsam ait (Remit
tuntur ei peccata multa, quia dilexit mul
tum) Et ad ipsam deinceps (Fides tua te
saluam fecit, vade in pace)*

DE QVINQVE MILIVM

hominû refectiōe matth. xiiii.

Rimo rogabant IESVM di
P scipuli vt dimitteret adstantes tur
bas. Secundo ipse afferri iussit,
quos habebant panes, eosq; præmissa benedi
ctiōe frangens, discipulis porrexit, turbis ho
minum discumbere iussis, apponendos. Ter
tio. (Come

tio . (Comederunt et saturati sunt , et supera
uerunt Cophini duodecim)

DE TRANSFIGURATIONE CHRISTI, MATH.

XVII.

Primo, assumptis IESVS, charis
simis tribus discipulis , Petro , Io-
anne , et Iacobo, transfiguratus est,
et facies eius resplenduit sicut sol, et vestimen-
ta eius alba facta sunt, sicut nix. Secundo, lo-
quebatur cum Moſe et Helia. Tertio, rogante
Petro , vt fierent ibi tria tabernacula, insonuit
vox de cælo (Hic est filius meus dilectus, ip-
sum audite) Vnde consternati discipuli , proni
collapsi sunt, quos tangendo Christus, dixit. (Sur-
gite et nolite timere : nemini dixeritis visionem
hanc, donec filius hominis à mortuis resurgat.)

De Lazari

DE LAZARI SVSCITA-

tionē . Ioan. vñdecimo .

Rimo. Audito CHRISTVS

P nuntio de Lazari ægrotatione, per
biduum substituit, vt euidentius fo-
ret miraculum . Secundo, ante quàm suscitet,
mortuum, vtriusq; sororis fidem extimulat .
(Ego sum resurrectio & vita : qui credit in
me, etiam si mortuus fuerit, viuet) Tertio
collachrimatus, ac precatus prius, suscitauit
illum : fuit autem, quo vsus est, susci-
tandi modus, per mandatum .

Lazare veni foras .)

De cæna

DE CAENA APVD

Bethaniam Math. xxvi.

Rimo cœnabat CHRISTVS
P in domo Simonis leprosi, et pari-
ter Lazarus. Secundo effudit
Maria unguentum super caput eius. Ter-
tio obmurmurat Iudas (Vt quid perditio hæc?)
Denuò verò excusat CHRISTVS Mag-
dalenam (Quid molesti estis huic mulieri?
bonum opus operata est in me.)

DE DIE PALMARVM.

Math. xxi.

Rimo præcepit Dominus adduci
P asinam, et pullum. (Solvite eos
et adducite ad me, et si quis aliquid
vobis

vobis dixerit , dicite quia dominus his opus iu-
bet , et statim dimittet eos) Secundo , asinam
conscendit , apostolorum vestibibus instratam .
Tertio . Excepturus eum populus , cum veni-
ret obuiam , vestimentis suis , et ramis arborum
sternebat viam , et canebat . (Osanna . idest
salua nos , fili David . Benedictus qui venit
in nomine domini . Osanna in excelsis) .

DE PRAEDICATIONE

in templo . Luc. xix.

Rimo . docebat quotidie in templo .

P Secundo , finita praedicatione in Be-
thaniam redibat , nemine apud Hie-
rosolymam , ipsum excipiente .

M De

DE CAENA VLTIMA.

Math. xxvi. et Ioan. decimotertio.

Primo , comedit cum discipulis paschalem agnum , eosq̃ , de imminente sua morte præmonuit. (amen dico vobis , quia vnus vestrum me traditurus est) Secundo , lauit eorum , Iudæ quoq̃ ipsius pedes : Incipiens à Petro , qui ad maiestatem Christi , et indignitatem suam resſiciens , sese opponebat . (Domine tu mihi lauas pedes ?) Ignarus scilicet præberi a domino exemplum humilitatis , ita postea declarante . (Exemplum dedi vobis , vt sicut ego feci , ita et vos faciatis) Tertio , sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum instituit , in signum summæ dilectionis , his verbis vtens . (Accipite et comedite etc.) Expleta autem cæna , Iudas ad vendendum illum egressus est.

De mysterijs

DE MYSTERIIS POST

cœnam et in horto gestis. Math.

vigesimo sexto, et Marc.

decimo quinto.

PRimo, peracta cœna, et hymno dicto, profectus est Christus ad oliueti montem, cum discipulis suis vndecim, metu plenis: et octo remanere iussit Gethsemani (Sedete hic, donec vadam illuc, et orem.) Secundo ductis secum tribus, Petro, Iacobo, et Ioanne, oravit ter dicens (Pater, si fieri potest transeat à me calix iste. Veruntamen non mea voluntas fiat, sed tua.) Et in agonia existens prolixius orabat. Tertio, cum eò timoris redigi se passus fuisset, vt diceret (Tristis est anima mea vsq; ad mortē) Etiā sanguinē sudauit copiosum teste Luca. (Factus est sudor eius, si-

M ii cut

*cut guttæ sanguinis decurrentis in terram .)
Vnde conijcere licet vestimenta eius iam tum
fuisse madefacta cruore .*

**DE COMPREHENSIONE
CHRISTI, & traductione ad
Annæ domum . Math. xxvi.
Luc. xxii. et Marc. xv.**

P Rimo , permisit se dominus osculo
à Iuda tradi , & quasi latronem
comprehendi . (Tanquàm ad la-
tronem existis comprehendere me , quotidie
apud vos eram , docens in templo , et non me
tenuistis) Ipsoq; interrogante (Quem quæ-
ritis ?) Corruerunt in terram , inimici omnes.
Secundo , seruum Pontificis percutienti Petro ait.
(Mitte gladium tuum in vaginam) Et sanauit
seruum.

*Servum . Tertio captus , et à discipulis relictus ,
ad Annæ domum pertrahitur , ubi à Petro ,
Paulo post secuto , semel negatus est . Et ala-
pam accepit à ministro quodam obijciente (sic
respondes pontifici?)*

DE GESTIS POSTEA IN

domo Caiphæ . Math . xxvi .

Primo, abducitur ligatus Christus, ab
P Anna , in domum Caiphæ , ubi
Petrus rursus eum bis negavit, atq;
respiciente ipsum domino (Egressus foras
flevit amarè) Secundo, permansit ligatus,
tota illa nocte . Tertio, circumstantes eum
satellites illudebant, vexabant, et velata facie
colaphis cœdebant, interrogantes (Propheti-
za nobis quis est qui te percussit) Ac modis
alijs blasphemabant.

M iii

De Christi

DE CHRISTI APVD PILA

tum accusatione. Math. vigesimosexto.

Luc. vigesimosecundo, et Marc.

decimoquinto.

Rimo. Traducitur deinceps ad Pi
P latum CHRISTVS, et co-
ram eo à Iudæis, calumniosè ac-
cusatur. (Hunc inuenimus subuertentem gen-
tem nostram, & prohibentem dare tributa
Cæsari.) Secundo, eo semel atq; iterum
examinato retulit Pilatus. (Ego nullam in
eo inuenio causam) Tertio. Barabbæ la-
tronis, quàm CHRISTI IESV libe-
rationem, malle se Iudæi proclama-
runt (Non hunc sed Ba-
rabbam.)

De transmissio

DE TRANSMISSO CHRIS- TO ad Herodem. Ibidem.

Rimo. Transmisit Pilatus Chri-
P stum ad Herodem, æstimans quòd
esset Galilæus. Secundo. Herodi
poscenti curiosa, nihil penitus respondit, licet
à Iudæis validè accusaretur. Tertio, ab He-
rode cum suo exercitu spectus fuit, atq; veste
alba indutus.

DE REVERSIONE AB HE- rode ad Pilatum. Math. xxvi. Luc. xxii. Marc. xv. et Ioan. xix.

Rimo. Christum remisit ad Pila-
P tum Herodes, et ambo ea ipsa die,
cum prius inimici essent, sibi inui-
cem reconciliati sunt. Secundo, IESVM
flagellis cædi iussit Pilatus: milites eundem
M iiii spinis

Spinis coronarunt , atq; purpura induerunt ,
deinde iridentes dicebant (Salve Rex Iu-
dæorum) Et colaphos simul impingebant .
Tertio . Ita coronatum Spinis , & purpura in-
datum eduxit in propatulum Pilatus , & ait
(Ecce homo) Pontifices vero conclamabant .
(Crucifige , crucifige eum) .

DE CONDEMNATIONE

et crucifixione IESV CHRISTI

Ioan . decimonono .

Rimo, sedens pro tribunali Pilatus,
P Christum iudicavit , et tradidit cru-
cifigendum , posteaquàm negantes
eum Iudæi suum Regem esse , dixerunt (Non
habemus Regem nisi Cæsarem) Secundo,
baiulavit Christus crucem suam , donec ob vi-
rium

rium defectum, Simon quidam Cyrenæus illam post eum ferre compulsus est, Tercio. Inter duos latrones crucifixus fuit adscripto titulo (Iesus Nazarenus Rex Iudæorum)

DE MYSTERIIS IN CRUCE factis , Ioan . decimonono.

Primo, blasphemias pertulit in cruce
C Vah qui destruis templum
Dei) Et diuisa sunt vestimenta
eius, Secundo. Effatus est Dñs in cruce verba
septem. Orans videlicet pro crucifigentibus, la-
troni parcens, Matrem et Ioannem, sibi mu-
tuo commendans. exclamans (Sitio) Q uan-
do aceto eum potauerunt, & deinde se a pa-
tre dicens derelictum. postea (Consumma-
tum est) Ac postremo (Pater in manus tuas
commendo

commendo Spiritum meum) Tertio . Sol obscuratus est ipso expirante , & Petræ scisse sunt , aperta quoque monumenta , et velum templi à summo ad infimam usque partem scissum . & latus lancea confossum aquam & sanguinem effudit .

DE MYSTERIO SEPULTURÆ ibidem.

Rimo , de Cruce sublatus est mortuus Dominus per Ioseph , atque Nicodemum , in conspectu ipso Matris afflictissimæ . Secundo , delatum est ad sepulchrum corpus , unctum et inclusum . Tertio , adhibiti sunt inibi custodes .
De Christi

DE CHRISTI RESVRRE-

ctione et apparitione prima,

Primùm, apparuit Dominus Ma-
tri suæ, postquàm resurrexit,
cum dicat scriptura quòd apparuit
multis. Licet enim nominatim illam non ex-
primat, id nobis tamen relinquit pro certo, tan-
quàm intellectum habentibus: ne alioqui iure
audiamus illud. Adhuc & vos sine intel-
lectu estis:

DE SECVNDA APPA- ritione Marc. decimosexto.

Rimo. Summo mane ad Mo-
numentum profectæ sunt Ma-
ria Magdalena, Iacobi, &
Salome, Inter se dicentes,
Cuius

(Quis reuoluet nobis lapidem , ab ostio monumenti ?) Secundo , viderunt lapidem reuolutum , & angeli dictum audierunt (Iesum quæritis Nazarenum ? Surrexit , non est hic .) Tertio , apparuit Mariæ Magdalenaë , quæ alijs , digressis , iuxta sepulchrum rediit .

DE APPARITIONE TER

tia . Math . ultimo ,

Primo, Redibant à monumento mulieres cum timore simul et gaudio ingenti , vt narrarent discipulis , quicquid de Domini resurrectione intellexerant . Secundo, Apparens eis in via Christus , ait (Aue) Et illæ accedentes , ac prostratæ ad pedes eius , ipsum adorarunt . Tertio , affatus est illas Dominus (nolite timere .

mere. *Ite & renuntiate fratribus meis, ut
cant in Galilæam. Ibi enim me videbunt.*)

DE APPARITIONE QVART

ta. Luc. ultimo.

Primo. Audita Petrus ex mulie-
ribus CHRISTI resurrectione,
cucurrit ad monumentum.

Secundo, Introgressus, sola vidit linteamina,
quibus fuerat inuolutum corpus. Tertio.
cogitanti super his Petro, CHRISTVS
se ostendit, unde dicebant apostoli (Surre-
xit Dominus verè, et apparuit Simoni.

De appa-

DE APPARITIONE

quinta, ibidem.

Rimo, duobus discipulis, deinceps
P apparuit cum irent in Emaus, et
de ipso colloquerentur. Secundo,
Redarguit eorum incredulitatem, & mysteria
passionis, atq; resurrectionis, ipsis exposuit.
(O' Stulti & tardi corde ad credendum
in omnibus quæ locuti sunt prophetae.
Nonne oportuit Christum pati, & ita intrare
in Gloriam suam?) Tertio, rogatus,
cum eis mansit, frætoq; ipsis pane disjavit,
qui subito in Hierusalem reuersi, nuntiauerunt
apostolis, quomodo vidissent eum, et in fractione
panis agnouissent.

DE APPARITIONE SEXTA

Ioan. Vigesimo.

Rimo. Discipuli omnes (præter

P Thomam) Domi congregati erant,
propter Iudæorum metum. Sec-

cundo. Ingressus Iannus clausis Christus, et
in medio eorum, conspicuum se præbens, ita
compellauit (Pax vobis) Tertio, Spiritum
sanctum eis dedit, & ait (Accipite Spi-
ritum sanctum, quorum remiseritis peccata,
remittuntur eis etc.)

DE APPARITIONE SEPTI-

ma. Ibidem.

Rimo. S. Thomas cum apparitioni præ-

P dictæ non interfuisset, protestatus erat
(Nisi videro, non credam)

Secundo. Post dies octo, iterum clau-
sis Iannus

sis Ioannis obtulit se videndum Christus, &
Thomæ dixit (Infer huc digitum tuum, &
vide, et noli esse incredulus sed fidelis)
Tertio . Exclamauit Thomas (Dominus me-
us et Deus meus.) Cui subintulit Christus.
(Beati qui non viderunt, et crediderunt.

DE APPARITIONE OCTA

ua . Ioan. ultimo.

Primo . Palam se denuò fecit Chri-
stus, piscantibus septem discipulis,
qui, cum tota nocte nil cepissent,
iactum ad mandatum eius rete, extrahere iam
non valebant, præ piscium multitudine . Se-
cundo, per id miraculum, agnoscens cum Ioan-
nes, ait Petro (Dominus est) Qui conse-
stim desiliens in mare ad CHRISTVM
accessit.

accessit . Tertio , dedit eis vt comederent
panem & piscem . Postea Petro an se di-
ligeret , ter interrogato , suum ouile commenda-
uit (Pasce oues meas)

DE APPARITIONE NONA.

Marc . ultimo .

Rimo , ex Domini mandato ,
abeunt discipuli ad montem Tha-
bor . Secundo , ihs apparens
ille inquit . (Data est mihi
omnis potestas in Cælo & in Terra .)
Tertio , mittens eos ad prædicandum per vni-
uersum orbem sic mandauit . (Ite , et doce-
te omnes gentes , baptizantes . Eos in nomine
Patris , & filij , et Spiritus sancti .)

N De ap-

DE APPARITIONE X.

I. Cor. decimoquinto.

DEinde visus est plusquàm quingentis
fratribus simul)

11

DE APPARITIONE XI.

Ibidem.

(Apparuit deinde Iacobo)

a

DE APPARITIONE XII

pparuisse CHRISTVM
etiam Iosepho ab Arimathia,
legitur in hagiographis quibus-
dam, & verisimile est, atq;
meditatu pium.

De apparitione

DE APPARITIONE XIII.

I. Corin. decimoquinto.

Apparuit & beato Paulo post
ascensionem. (Nouissimè ve
rò tanquàm abortiuo visus est
& mihi) Inquit ipse.

Apparuit etiam Patribus in limbo, quoad ani
mam, et postquàm inde educti sunt.

Deniq; resumpto corpore, apparebat passim
discipulis, et cum eis cræbro versabatur.

DE ASCENSIONE CHRIS TI act. primo.

Rimo. Postquàm iam per dies qua
P draginta multoties se C H R I
S T V S Discipulis suis viuum exhibuif
N ii set,

set°, (In multis argumentis & signis lo-
quens eis de Regno Dei.) Misit eos Hie-
rosolymam, vt promissum sibi Spiritum san-
ctum, illic expectarent. Secundo, eduxit
eos ad oliueti montem. (Et videntibus illis
elevator est, et nubes suscepit eum ab oculis
eorum) Tertio, eisdem in cælum suspicien-
tibus dictum est per duos illos viros in ve-
stibus albis adstantes (Quos angelos fuis-
se credimus.) Viri Galilæi, quid statis as-
picientes in Cælum? Hic IESVS qui as-
sumptus est à vobis in Cælum, sic
veniet, quemadmodum vidistis
eū euntem in Cælum.)

Regulæ

REGVLAE ALIQVOT.

ad motus animæ, quos diuersi excitant Spi-
ritus, discernendos, vt boni solum ad-
mittantur & pellantur mali.

Duertendum est, quòd potis-
simum conueniunt exercitijs pri-
mæ hebdomadæ,

PRima Regula est. Quòd illis qui fa-
cilè peccant lætaliter, et peccatum peccato ad-
dunt, ferè solet inimicus noster, illecebras cor-
nis, et sensuum delectationes obycere, vt eos
teneat peccatis plenos, ac semper cumulum adan-
geat. Spiritus verò bonus, è contrario, consien-
tiam illorum pungit assidue, et per synderesis,
rationisq; officium, à peccando deterret.

N iii Secunda

SEcunda . Q uòd alijs hominibus , qui se
à vitijs , & peccatis , purgandos curant soli-
citè , & in obsequij diuini studio , magis ac
magis in dies promouent , immitit spiritus ma-
lignus , molestias , scrupulos , tristitias , ratio-
nes falsas , et alias id genus perturbationes ,
quibus , profectum illum impediât . Spiritui
autem bono , ex opposito , proprium , consue-
tumq; est , rectè agentibus , animum ac vires
addere , consolari , deuotionis lacrimas ciecere , il-
lustrare mentem , et tranquillitatem dare , sub-
latis obstaculis omnibus , vt expeditius , ala-
criusq; , per opera bona , semper ultra tendant .

Tertia . Q uòd spiritualis , propriè con-
solatio , tunc esse noscitur , quando per inter-
nam quandam motionem , exardescit anima , in
amorem Creatoris sui , nec iam creaturam vl-
lam , nisi propter ipsum potest diligere .

Q uando

Quando etiam lachrimæ funduntur , amor illum prouocantes , siue ex dolore de peccatis profluant , siue ex meditatione passionis Christi , siue alia ex causa qualibet , in Decultur. et honorem , rectè ordinata .

Postremo , consolatio quoq; dici potest , fidei , spei , et charitatis , quodlibet augmentum .

Item latitia omnis , quæ animam ad cælestium rerum meditationem , ad studium salutis , ad quietem , et pacem cum domino habendam , solet incitare .

Quarto . Quod spiritualis , e contrà desolatio vocari debet , quæuis animæ obtenebratio , & conturbatio , instigatio ad res infirmas , seu terrenas . Omnis deniq; inquietudo , & agitatio , siue tentatio , trahens in
N i i i diffiden-

diffidentiam de salute : et spem , charitatemq;
expellens . Vnde se anima tristari , tepescere ,
a: torpere sentit , & de ipsius Dei , Creato-
ris sui clementia , propè desperare : sicut enim
consolationi opponitur desolatio , ita etiam quæ
ab utraq; oriuntur cogitationes , sunt inter se
prorsus oppositæ.

Quinta , Quòd tempore desolationis, ni-
hil deliberandum aut innouandum est , circa
propositum animi , aut vitæ statum : sed in eis
perseuerandum , quæ fuerant prius constituta,
puta præcedente die , vel hora consolationis.

Quemadmodum enim dum fruiitur quis con-
solatione illa , quam diximus , non proprio suo ,
sed boni spiritus instinctu regitur , ita , obuer-
sante sibi desolatione , agitur à malo spiritu ,
cuius instigatione nihil unquàm rectè
conficitur.

Sexta

Sexta, Quòd tamen si desolatione affectus, homo priora sua consilia minime debet immutare, Expediet tamen provideri, et augeri ea, quæ contra desolationis impulsus tendunt, qualia sunt insistere orationi, et meditationi, cum discussione sui: ac pœnitentiæ aliquid assumere.

Septima, Quòd quandiu præmimur desolatione, cogitandum est, nos interim à domino nobis ipsis, probationis causa: ut per naturales quoque vires, insulibus inimici nostri obistamus. id quod possumus baud dubie, ad assistente nobis iugiter præsidio divino, licet tunc nequaquam sentiat, eo quòd fervorem pristinum charitatis dominus subtraxerit, relicta nihilominus gratia, quæ ad bene operandum, Et ad consequendum salutem, satis esse queat.

Octava.

Octava, Quòd hominem tentatione pulsatum mirè iuuat, patientiæ seruandæ studi-um, vt quæ vexationibus huiusmodi propriè opponitur, et è diametro resistit. Accersenda etiam Spes est, & cogitatio, ad futuræ breui consolationis, si præsertim per sanctos conatus, in sexta Regula signatos, desolationis im-petus frangatur.

Nona. Quòd causæ desolationis tres sunt præcipuæ. Prima, quia propter nostram in spiritualibus studijs, seu exercitijs tepiditatem, atq; acediam, consolatione diuina meritò priuamur. Secunda, vt probemur quinam sumus, et quomodò in Dei seruitium, et honorem, absq; præsentē quodam consolationum, donorumq; spiritualium stipendio, nosmet im-pendimus. Tertia. Vt ceritè planè simus nostrarum virium non esse, vel acquirere vel
retinere

re inere feruorem deuotionis , vehementiam amoris , abundantiam lachrymarum , aut aliam quamlibet internam consolationem : sed omnia hæc gratuita esse Dei dona , quæ si vendicemus nobis vt propria , superbiæ et vanæ gloriæ crimen , non sine salutis graui periculo , incursumus.

DEcima . Quod fruenti homini consolatione , prospiciendum est , quo se pacto gerere poterit , desolatione deinceps occurrente , vt iam inde acrimoniam , et robur animi maturè comparet , ad impetum eius reprimendum.

VNdecima . Vt ille idem , affluente consolatione se ipsum deprimat , ac vilefaciat quantum potest , reputando secum , quàm imbellis , quàmque ignauus esse apparebit , desolatione impugante , nisi per gratiæ et consolationis diuinæ

diuinæ opem , cito subleuetur . Contrá vero ille , quem desolatio molestat , æstimare debet cum dei gratia , se posse plurimum , facileq; aduersarios suos omnes deuicturum esse : dummodo in dei virtute collocet spem suam , & animum suum corroboret.

DVodecima . Quòd hostis noster , naturam et morem muliebrem refert , quoad imbecillitatem virium , et animi peruiaciam : nam sicut fœmina cum viro rixans , si hunc conspexerit , erecto & constanti vultu sibi obistere , abijcit ilico animum , ac terga vertit : sinuero timidum fugacemq; esse animaduertit , In extremam surgit audaciam , et illum ferociter inuadit : Itidem consuevit dæmon , animo & robore planè destitui , quoties spiritualem athletam , corde imperterito , ac fronte ardua tentationibus videt reluctari : Sinautem trepidet ,
ad

ad primos impetus sustinendos , et quasi animum depondeat , nulla est bestia super terram , inimico illo tunc effractor , acrior , & peritior in hominem : vt cum perniciē nostra , maligna obstinataq; mentis suae , desiderium adimpleat.

Decimatertia, Quod idem inimicus noster, morem insequitur nequissimi cuiuspiam amatoris, qui puellam honestorum parentum filiam, vel uxorem viri alicuius probi, volens seducere, summopere procurat, vt verba, et consilia sua occulta sint: nilq; reformidat magis ac ægre fert, quàm si puella patri suo, vel vxor marito, illa patefaciat: cum sciat hoc pacto de votis, & conatibus suis actum esse. Ad eundem modum obnixè satagit diabolus, vt anima, quam circonuenire cupit, ac perdere, fraudulentas suas suggestiones teneat secretas: Indignatur verò maximè

rò maximè , et grauissimè cruciatur , sicut vel confessionem audienti , vel spiritali homini , molimina sua detegantur , à quibus ita excidere se funditus intelligit .

DECIMAQUARTA. Quòd solet etiam aduersarius imitari aliquem belli ducem , qui obsessam arcem expugnare , atq; deprædari cupiens : explorata prius natura , & munitione loci , debiliorem partem aggreditur . Sic nimirum , et ille circuit animam , et callidè inquirit , quarumnam virtutum præsidijs , moralium scilicet aut theologicarum , ipsa vel munita , vel destituta sit : eaq; potissimum parte machinis omnibus admotis irruit , ac subuertere nos sperat , quàm in nobis minus cæteris firmatum , custoditâq; esse præuiderit .

Regulæ aliæ,

REGVLAE ALIAE,

*vtiles ad pleniorẽ Spirituum discre-
tionem, et secundæ hebdoma-
dæ potissimum conue-
nientes.*

Rima est. Quod proprium est Dei, et Angeli cuiusq; boni, veram infundere Spiritualem lætitiã, animæ quàm mouent, sublata tristitia, et perturbatione omni, quam ingressit dæmon: cum hic è contrario sophistici argumentis quibusdam, veri Spectem præse ferentibus, lætitiã illam in anima reperi- tam oppugnare soleat.

Secunda. Solus est Dei, consolari animam, nulla præcedente consolationis causa: cum sit
hoc

hoc proprium Creatoris, suam ingredi creaturam, et illam, in amorem sui totam conuertere, trahere, & mutare. Causam verò præcedere nullam tunc dicimus, quando nec sensibus, nec intellectui, neque voluntati nostræ, quicquàm obiectum est, quod eiusmodi consolationem causari, ex se possit.

Tertia. quoties præcessit consolationis causa, autor eius potest existere tam malus Angelus, quàm bonus: sed ad fines tendunt contrarios: bonus quidem, ut anima in boni cognitione, et operatione magis proficiat: malus autem ut male agat illa, & pereat.

Quarta. Id moris est spiritui maligno, ut in lucis Angelum transfigurans sese, cognitis pijs animæ votis, primum obsecundet, mox inde ad peruersa sua desideria, illam alliciat.

Simulat

Simulat etenim ab initio , bonas sanctasq; hominis cogitationes sequi , et fovere , at deinde in occultas fallaciarum suarum pedicas , paulatim tractum illaqueat.

Quinta. Sedulò & accuratè excutiendæ sunt cogitationes nostræ, circa principium, medium & finem suum : quæ tria si rectè se habeant , angeli boni argumentum est , cogitationes illas suggerentis : sin autem per discursum mentis , aliquid offertur vel sequitur , quòd ex se malum sit , vel a vocet à bono , vel ad minus bonum impellat , quam anima prius quærendo sequi decrevisset , vel animam ipsam defatiget , angat , ac perturbet , sublata quæ prius aderat quiete , pace , et tranquillitate , Evidens tunc erit inditium , autorem esse cogitationis ejusmodi, Spiritum malignum, utpote utilitati et salutis nostræ semper aduersantem.

○

Sexta,

Sexta, quoties contingit in aliqua suggestio-
ne, depræhendi hostem ex cauda sua ser-
pentina, idest sine malo, quem semper nobis
insinuare studet: tunc plurimum iuvat reuol-
uere discursum totum, & notare quid ab ini-
tio prætexuerit bonæ cogitationis, & quomo-
do præcedentem spiritualis gustus suauitatem,
& animi serenitatem, sensum amouere, ac
venenum suum infundere tentarit. vt per hu-
iusmodi experimentum, cognitæ illius fraudes,
facilius deinceps caueantur.

Septima. Eorum, qui promouent in bono
salutis, animis, se insinuat, vterq; spiritus di-
uerso modo: bonus quidem leniter, placide ac
suauiter: sicut aqua stilla in spongiam illa-
bens: malus vero duriter, implacide, & vio-
lenter, cum strepitu quodam, sicut imber de-
cidens in petram: Illis autem, qui in dies
tendant

tendant deterius , oppositum prorsus vsue-
nit . Cuius sanè diuersitatis ratio est , qua-
tenus Angelo utrilibet , similis est vel dissimilis animæ ipsius dispositio : si enim contra-
riam sibi eam , alteruter spiritus inuenit ,
cum strepitu et pulsu , qui faciliè adueriti quæ-
rat , ei se coniungit : Si confermem verò , tan-
quàm in propriam & apertam domum subit
cum quiete .

Octaua . Quoties sine præuia vlla cau-
sa consolatio nobis adest : quoniam ei , tanquàm
diuinitus immixtæ , ut supradictum est , nihil
fallaciæ subesse possit , debemus tamen at-
tentè , ac sollicitè distinguere , præsens con-
solationis tempus , à proximò sequente ,
in quo anima feruet adhuc , & fauoris ,
nunc nuper accepti sentit reliquias : nam
posteriore hoc tempore , frequenter acci-

dit , ut vel ex habitu , discursu , & iudicio proprio , vel ex boni aut mali spiritus instinctu , aliqua sentiamus vel deliberemus : quæ cum ab ipso Deo , citra medium non emanent , solerti indigent discussione , priusquam recipiant assensum , vel in opus veniant.

REGVLAE NON-

nullæ in distribuendis elemosynis

seruandæ ,

Rima . Siquid̃ erogare libeat
in homines genere, vel amicitia
coniunctos , erga quos sentitur
procliuior affectus : Attenden
dæ erunt Regulæ quatuor
ca electiones commemorare
prima hæc est . vt affectus
rectâ proueniat ex amo
amorem , debeo sentire i
se . & causam cuiuscunq;
ga cognatos, & amicos
dare , vt in hoc præsentī negotio , præcipua ea
ratio elucescat .

SEcunda, vt considerem, si quis alter, cui parem mecum statum, seu perfectionis gradum optem, me consulat super negotio istiusmodi, quam ego illi erogationis faciendæ, dictaturus sim rationem: hac igitur et me vti par est.

Tertia. Vt cogitem, si mihi, vitæ nunc exitus instaret: quid hac in re egisse vellem potissimum: Ita ergo agendum in præsentia decernam.

Quarta. vt prospiciam similiter, quid mallem in die iudicij à me fuisse super his transactum: id quod et nunc citra dubium præeligam.

Quinta, vt quoties ad personas mihi humano aliquo vinculo coniunctas, affectum meum sentio magis inclinare: Regulas quatuor prædictas sædulò expendam, Et iuxta eas examinationem affectum, nihil de eleemosyna seu distributione

butione facienda cogitans , donec ab animo , si
quid non rectum inest , remouero.

Sexta. Quauis facultates diuino cultui ,
& vsui ecclesiastico dicatæ , citra culpam assu-
mi possint distribuendæ ab eo , qui ad hoc mi-
nisterium sit vocatus : cum tamen plurimis , in
determinanda proprijs suis sumptibus iusta
portione , soleat de excessu scrupulus incidere :
operæpretium est iuxta regulas superiores , vi-
tæ suæ statum rectè disponere.

Septima. Propter rationes dictas et alias ple-
rasq; , in administrandis ijs quæ ad propriam
personam , conditionem , domum , aut familiam
pertinent , optimum ac securissimum est
vnicuiq; distributionis curam subeunti , vt
sux substrahat commoditati , quantum potest ,
ac seipsum proximè conformet ad exem-

plar domini nostri IESV CHRISTI,
summi Pontificis: quandoquidem in tertio etiam
Carthaginensi concilio, in quo interfuit S. An
gustinus, decretum fuit supellectilem Episcopi,
vilem ac pauperem debere esse. Hoc idem
in quolibet statu seu vitæ genere provideri con
uenit, habita interim ratione personarum &
statuum ipsorum: sicut in matrimonio exem
plum præbent S. Ioachimus, & S. Anna,
qui diuisis per annos singulos facultatibus suis.
in tres partes, pauperibus vnâ erogabant,
alteram dicabant in templi, & diuini
cultus ministerium, tertiam po
stremo necessitati suæ
reseruabant.

Quædam

QVAEDAM NOTATV

digna , de scrupulis quos animæ
dæmon inijcit , digna-
scendis.

Rimum . Vulgò scrupulum ap-
pellant, quando ex proprio liberi
arbitrij motu , et iudicio , aliquid
concludimus peccatum esse , cum
peccatum non sit : veluti si quis animaduertens
se crucem , ex paleis humi figuratam , in tran-
situ calcasse , crimini sibi vertat . Hoc autem
non scrupulus propriè , sed iudicium potius er-
roneum vocari debet .

SECUNDUM . Scrupulus propriè dicendus est,
quoties post calcatam crucem eiusmodi , vel
post cogitationem , loquelam , aut operationem
aliquam ,

aliquam , oboritur nobis extrinsecus , peccati
admissi suspitio : Et quanuis aliera ex parte
veniat in mentem , nos minime peccasse , ambi-
guitatem tamen quandam , atq; animi perturba-
tionem sentimus , à dæmone videlicet obtrusam.

Tertium. Prior scrupuli species , improprie
sic dicti prorsus abhorrenda est , ut erroris ple-
na . Posterior verò , per tempus aliquod (dum
præsertim recens est vitæ melioris institutio)
animam rebus spiritualibus vacantem , non pa-
rum iuuat , cum eam mirum in modum purget ,
atq; ab omni peccati specimine abducatur , iuxta
illud diui Gregorij . Bonarum mentium est , ibi
culpam agnoscere , ubi culpa non est.

Quartum. Callidè obseruare solet inimicus ,
qualis nam sit animæ cuiusvis conscientia , cras-
sior ne , an delicatior . Et siquam inuenit de-
licatā

licatam , multò quoq; delictiorem efficere nititur , et in extremum quendam redigere anxietatis gradum , vt sic miserè turbatam , à profectu spiritali tandem deiciat . Puta si animam nouerit , quæ peccato nulli consentiat , mortali , siue veniali , immò ne umbram quidem (vt sic dicamus) voluntarij peccati sustinere queat : tunc , quoniam non potest veram peccati rationem illi obijcere , eò satagit adducere , vt peccatum sibi esse credat , quod reuera non est , cuiusmodi est , de verbo aliquo vel cogitatiuncula repentina . Crassam ediuerso animam , seu conscientiam , reddere crassiores studet , vt , quæ negligebat prius venialia peccata , mortalia quoq; nunc parum curet , ac in dies minus respiciat .

^m
5. Vt anima progredi valeat in via spiritali , ad illius partis oppositum tēdat necesse est , in quā
inimicus

inimicus tentat pertrahere: ut si laxiorem iste conscientiam facere adnuitur, faciat illa strictiorem: aut relaxet econtra, si dæmon nimum velut restringere. Sic enim continget vitæ extremæ utriusque partis periculis, animam ipsam in medio quodam quieto, & securo statu, iugiter manere.

Sexta. Quotiescunque homini dicere aut agere aliquid volenti, quod ab Ecclesiæ usu, vel maiorum nostrorum sensu, non dissonat, quodque tendit in Dei gloriam, obuiat extrinsecus suggestio, dissuadens, ne dicat, aut agat illud propositum, adducta vel vanæ gloriæ, vel mali alterius cuiusvis, fucata quadam ratione.

Tunc ad Deum eleuanda mens est, sique appareat, ad eius gloriam spectare dictum aut factum cuiusmodi, vel certè contrarium non esse, tendendum rectè erit, aduersus talem cogitationem,

gitationem , atq; obstrepenti nobis inimico , re
spondendum cum diuo Bernardo : Nec pro-
pter te cæpi , nec propter te finiam ,

R E G V L A E A L I Q V O T

seruandæ , vt cum orthodoxa Ecclesia

verè sentiamus .

PRima . Sublato proprio omni iudi-
cio , tenendus est semper , paratus
promptusq; animus , ad obedi-
dum veræ Christi sponse , ac sanctæ Matri
nostræ , quæ est orthodoxa , catholica , et Hie-
rarchica Ecclesia.

SEcunda , laudare conuenit solitam fieri sacer-
doti , confessionem peccatorum , et Eucharistiæ
sacræ sumptionem , annuam vt minimum : cum
sit

fit laudabilius, octauo quoq; die, aut semel saltem in mense quolibet, seruatis interim conditionibus debitis, Sacramentum ipsum suscipere.

Tertia. commendare Christifidelibus, ut frequenter, ac deuotè, missæ sacrum, seu sacrificium audiant: Item cantus Ecclesiasticos, psalmos, & prolixas preces in templis, vel extra templa recitandas: tempora etiam probare, determinata officijs diuinis, & præcationibus quibuscunq;: ut sunt quas vocamus horas canonicas.

Quartæ, laudare plurimum religionum status: atq; calibatum, seu virginitatem, matrimonio præferre.

Quintæ, comprobare vota religiosorum de seruanda castitate, paupertate, obedientiaq; perpetua,

petua , cum alijs perfectionis, & subrogationis operibus . Vbi obiter notandum est, quòd cum voti ratio , ad ea pertineat, quæ ad perfectionem ducunt vitæ Christianæ : de alijs, quæ ab ipsa perfectione potius auertunt, vt de negotiatione vel matrimonio , votum nunquàm emitendum sit .

Sexta . laudare præterea reliquias , venerationem , et inuocationem sanctorum : Item Stationes , peregrinationesq; pias , indulgentias , iubilæa , candelas in templis accendi solitas , & reliqua huiusmodi , pietatis , ac deuotionis nostræ adminicula .

Septima, extollere abstinentiæ ac ieiuniorum vsum , vt quadragesimæ , quatuor temporum, vigiliarum, sextæ feriæ , sabbati, aliorumq; pro deuotione susceptorum . Item spontaneas afflictiones sui , quas pœnitentias dicimus , non internas solum , sed etiam externas .

Octaua,

Octava . laudare insuper templorum extru-
tiones , atq; ornamenta : necnon in agines , tan-
uam propter id quod repræsentant , iure op-
imo venerandas .

Nona . Confirmare maxime omnia Ec-
clesiæ præcepta , nec impugnare ullo modo ,
sed contra impugnantes , quæ sitis vnicuique ratio-
nibus promptè defendere .

Decima . Patrum etiam , seu superie-
rum decreta , mandata , traditiones , ritus ,
& mores , studiosè probare : licet autem non
reperiatur ubiq; ea , quæ deberet esse , morum
integritas : si quis tamen vel in publica contione ,
vel in populari commertio , ipsis obloquitur ,
generat potius damna & scandala , quàm ali-
quid adferat remedij aut utilitatis : cum nihil
aliud sequatur , nisi exasperato , et obreectatio
populi,

populi , aduersus principes , ac pastores suos.
Temperandum est igitur , ab isto inuectiua-
rum genere . Veruntamen , sicut damnosum
est , primates ipsos absentes , apud populum
allatrare , atq; proscindere : Ita rursus priua-
tim admonere eos , qui si velint , mederi huic
malo possunt , operæpretium videtur fore.

VNdecima. Doctrinam sacram plurimi fa-
cere , tum eam quæ positiua dici solet , tum , quæ
Scholastica . Sicut enim sanctis Doctoribus
antiquis Hieronymo , Augustino , Gregorio , et
consimilibus , scopus fuit ad amorem , et cul-
tum Dei amplectendum , animos mouere :
ita peculiare est Beato Thomæ , Bonauentu-
ræ , Magistro Sententiarum , & alijs recen-
tioribus Theologis , dogmata ad salutem neces-
saria exactius tradere atq; definire : prout con-
uenit suis temporibus , & posteris , ad erro-

res hèresum confutandos : siquidem doctores
huiusmodi , vt sunt tempore posteriores , non
solum scripturæ sacræ intelligentia præditi sunt,
& veterum autorum iuuantur scriptis : sed
etiam cum influxu diuini luminis, conciliorum
sanctionibus , decretis , & varijs ecclesiæ san-
ctæ constitutionibus , ad salutis nostræ subsi-
dium fœliciter vtuntur.

DEcimasecunda. Culpabilis est , ac vitan-
da hominum , qui adhuc in terris viuunt. (quan-
tunvis laudabilium) comparatio , cum sanctis ,
& beatis : vt dicendo , Iste est doctior san-
cto Augustino . Ille est alter S . Franciscus ,
Equalis est Paulo sanctitate , aut aliqua vir-
tute , non est inferior , etc.

DEcimatertia . Denique vt ipsi Ecclesiæ ca-
tholicæ omnino vnanimis , conformesq; simus ,
siquid ,

siquid quod oculis nostris apparet album , ni-
 grum illa esse diffinierit, debemus itidem quòd
 nigrum sit , pronunciare . Indubitate namq;
 credendum est , eundem esse Domini nostri
 IESV CHRISTI, & Ecclesiæ or-
 thodoxæ , Sponsæ eius , Spiritum , per quem
 gubernamur ac dirigimur ad salutem . neq; a-
 lium esse Deum , qui olim tradidit decalogi
 præcepta , & qui nunc temporis , Ecclesiam
 Hierarchicam instruit , atq; regit .

DEcimaquarta . Aduertendum quoq;
 est , Etiam si planè compertum definitumq;
 esset , nemini contingere salutem nisi præde-
 stinato : circumspectè tamen , super hoc loquen-
 dum esse , ne forte gratiam seu prædestina-
 tionem Dei , nimis extendentes , liberi arbitrij
 vires , & operum bonorum merita , exclude-
 re velle videamur , vel è conuerso , ne plus

æquo hisce tribuentes, illis interim derogemus.

DEcimaquinta. Similem ob causam, frequens de prædestinatione sermo, habendus non est, siq; incidat nonnunquam, ita tempe-
rari decet, ut nulla plebei audienti, detur oc-
casio erroris, ac dicendi, si de salute mea,
vel damnatione iam definitum est, siue ma-
le siue bene agam, aliter evenire non potest:
unde solent multi opera bona negligere, &
alia subsidia salutis.

DEcimasexta. Accidit etiam non raro,
ut ex immodica fidei prædicatione, & lau-
de, adiecta distinctione, aut explicatione nul-
la, ansam arripiat populus, torpescendi circa
bona quælibet opera, quæ fidem præeunt,
aut sequuntur, charitatis nexu
efformatam.

Decimasextima,

Decima septima. Neq̃ itidem prædicant
de, & inculcandæ gratiæ Dei, ṽsp̃
adeo insistentum fuerit, vt serpere inde pos-
sit auditorum animis letalis error, repata li-
beri arbitrij nostri facultate. De gratia er-
go ipsa, diffusè quidem loqui fas est, deo ad-
spirante: sed quatenus in gloriam eius vberio-
rem redundat: idq̃ iuxta modum conuenien-
tem, nostris præsertim temporibus, tam pe-
riculosis: ne & liberi arbitrij vsus & ope-
rum bonorum efficacia tollatur.

Decima octaua. Q̃ uanuis summè lauda-
bile sit atq̃ vtile, ex dilectione pura, inscriui-
re Deo: nihilominus tamen, valde commen-
dandus est, maiestatis diuinæ timor. Neq̃
porrò is timor solum, quem filialem appella-
mus: qui pius est, ac sanctus maximè: ve-
rum etiam alter seruilis dictus. quippe qui ho-
mini

his est admodum , & sæpenumero
necessarius : vt à mortali peccato , quando in-
ere contingit , resurgere promptè studeamus ,
quo sum erimus immunes , atq; alieni , fa-
parcui ascensus , ad timorem illum filia-
n , deo penitus acceptum , qui nobis cum ip-
so deo vnionem amoris præstat
& conseruat .

Romæ apud Antonium Bladum ,
XI. Septembris .

M . D . X L V I I I .

*Le volume de
l'original de l'écrit
trouvé*

LA PRESENTE REPRODUCCIÓN FOTOGRÁFICA
SE TERMINÓ DE IMPRIMIR
EL DÍA 12 DE FEBRERO DE 1947
EN LOS TALLERES GRÁFICOS
DE SEBASTIÁN DE AMORRORTU E HIJOS
CÓRDOBA 2028, BUENOS AIRES

33764

